

شناخت‌نامه پایان‌نامه‌های قرآن و مستشرقان

حجت‌الاسلام دکتر سید عیسی مسترحمی* (عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه)

چکیده

نقش و تأثیر غیر قابل تردید پایان‌نامه و رساله در رشد علمی تحقیقات و محققان، لزوم توجه به کیفیت و کمیت آن‌ها را دو چندان می‌کند. بررسی و نقد فعالیت‌ها و مطالعات قرآنی مستشرقان، از جمله موضوعات و مسائل نوآمندی که در دو دهه اخیر مورد توجه محققان مسلمان بوده است.

در نوشتار حاضر، بیش از ۸۰ پایان‌نامه و رساله در سطح ارشد و رساله دکتری در موضوع مطالعات قرآنی مستشرقان مورد بررسی قرار گرفته و با ارائه شناسه و فهرستی از فصول آنها به بیان بایسته‌ها و ضرورت‌ها در بخش پایان‌نامه‌های قرآنی در حوزه استشراق پرداخته شده است. در یک نگاه کلی می‌توان این پایان‌نامه‌ها را در سه دسته کلی جای داد. دسته اول که به بررسی و نقد دیدگاه‌های مستشرقی خاص می‌پردازد، دسته دوم که موضوعی خاص از معارف یا علوم قرآن را از نگاه مستشرقان بررسی می‌کند و دسته آخر که به بررسی، نقد و تکمیل آثار می‌پردازند که به نحوی به آراء مستشرقان ارتباط دارد.

واژگان کلیدی: قرآن، مستشرقان، نقد، معارف قرآن، علوم قرآن، پایان‌نامه.

۱- عنوان: ترجمه و تحقیق بخشی (صفحه ۳۱۴ - ۳۷۱) از کتاب «مذاهب التفسیر الاسلامی» تألیف گلذیهر	
دانشجو و مقطع: اسماعیل نوزریان / کارشناسی ارشد	رشته: فرهنگ عربی و علوم قرآنی
استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی	تاریخ دفاع: ۱۳۵۴
دانشگاه: دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران	تعداد صفحات: ۱۲۴ ص
محل نگهداری: کتابخانه فرهنگ معارف قرآن (رکورد ۹۸)	
توضیحات: پایان نامه پس از مقدمه، بر اساس متن کتاب تفسیر مذاهب اسلامی گلذیهر شامل هفت فصل است: ۱. تفسیر گروه متعصب؛ ۲. مبهمات قرآن؛ ۳. نمونه‌هایی از آیات به تفسیر شیعه؛ ۴. تفسیر در پرتو تمدن اسلامی؛ ۵. میل مذهبی هند؛ ۶. نهضت مذهبی مصر و سید جمال الدین؛ ۷. محمد عبده و مدرسه المنار.	

۲- عنوان: ترجمه بخشی از کتاب مذاهب التفسیر الاسلامی اثر گلذیهر، تحقیق در تفسیر طبری و کشف زمخشری	
دانشجو و مقطع: علی اشرف رضایی / کارشناسی ارشد	رشته: فرهنگ عربی و علوم قرآنی
استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی	تاریخ دفاع: ۱۳۵۴
دانشگاه: دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران	تعداد صفحات: ۱۴۵ ص
محل نگهداری: مؤسسه امام رضا (ع) (PA ۰۱۷۶۲)	
توضیحات: این پایان نامه پس از مقدمه‌ای کوتاه، پنج بخش دارد: ۱- وجوه گوناگون قرآن و سبب نیاز به تفسیر؛ ۲- تفسیر به مأثور (و توضیحاتی مفصل در خصوص تفسیر طبری)؛ ۳- تفسیر در پرتو اعتقاد (و توضیحی درباره اهل رأی و معتزله)؛ ۴- کتاب غرر و درر سید مرتضی؛ ۵- تفسیر کشف زمخشری و شیوه تفسیری آن.	

۳- عنوان: بررسی و نقد ترجمه و تفسیر انگلیسی قرآن به قلم عبدالله یوسفعلی	
دانشجو و مقطع: مهدی نوروزی / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآنی و حدیث
استاد راهنما: آذرنوش آذرتاش	تاریخ دفاع: ۱۳۶۹
دانشگاه: دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران	تعداد صفحات: ۱۶۴ ص
محل نگهداری: کتابخانه فرهنگ معارف قرآن (رکورد ۴۸)	
توضیحات: ۱. پیشگفتار؛ ۲. نگاهی به ترجمه و تفسیر قرآن به زبان‌های اروپایی؛ ۳. توضیحی از زبان مفسر پیرامون تفسیر انگلیسی خود؛ ۴. منابع و مآخذ مورد استفاده مفسر؛ ۵. نگاهی به ترجمه و تفسیر سوره فاتحه؛ ۶. بررسی ترجمه و تفسیر سوره فاتحه؛ ۷. نگاهی به ترجمه و تفسیر سوره کهف؛ ۸. بررسی ترجمه و تفسیر سوره کهف؛ ۹. نگاهی به ترجمه و تفسیر سوره ناس؛ ۱۰. بررسی ترجمه و تفسیر سوره ناس. در نهایت، فهرست اعلام و فهرست واژه‌ها و اصطلاحات قرآنی به زبان انگلیسی.	

۴-عنوان: خاورشناسان و پژوهش‌های قرآنی، ترجمه «المستشرقون و الدراسات القرآنیه»	
دانشجو و مقطع: کبری باباشاه / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآنی و حدیث
استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی	تاریخ دفاع: ۱۳۷۳
دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد شمال	تعداد صفحات: ۱۵۲ ص
محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۰۱۰۵۹)	
توضیحات: بعد از مقدمه مترجم و مقدمه مؤلف کتاب «المستشرقون و الدراسات القرآنیه» و مفهوم‌شناسی استشرق و انگیزه‌های مستشرقان، فصل‌های پایان‌نامه بدین قرار است: فصل اول درباره تاریخ قرآن است که در آن دیدگاه‌های بوتیه، فایل، نولدکه، ادوارز، گلدزیهر، کارل بروکلمان، بلاشر و بول مورد بررسی قرار گرفته است. فصل دوم به ترجمه قرآن در دو بخش ترجمه‌های کلی و جزئی و توضیحاتی درباره ترجمه‌های قرآن به زبان‌های دیگر می‌پردازد. فصل سوم درباره تحقیق، فهرست‌بندی و گردآوری فعالیت‌های مستشرقان در خصوص گردآوری، تحقیق و انتشار کتاب‌های مختلف در حوزه علوم قرآنی می‌باشد. فصل چهارم مربوط توضیحاتی پیرامون پژوهش‌های تخصصی مستشرقان درباره قرآن است. فصل پنجم مشتمل جمع‌بندی تلاش‌های خاورشناسان در پژوهش‌های قرآنی است. در این فصل دیدگاهی کلی نسبت به فعالیت‌های مستشرقین بیان شده و ماهیت فهم خاورشناسان از قرآن بررسی شده است. در فصل ششم فهرستی از پژوهش‌های قرآنی مستشرقین به ترتیب حروف الفبا ارائه شده است. فصل هفتم توضیحاتی راجع به شرح حال مستشرقین معروف می‌باشد.	

۵-عنوان: ترجمه و تحقیق کتاب «الآراء المستشرقین حول القرآن الکریم و تفسیره، دراسته و نقده، تألیف عمر بن ابراهیم رضوان (جلد دوم)	
دانشجو و مقطع: مهدی تقدیمی معصومی / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآنی و حدیث
استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی	تاریخ دفاع: ۱۳۷۴
دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکزی تهران	تعداد صفحات: ۹۳ ص
محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۰۱۵۸۶)	
توضیحات: پایان‌نامه بر اساس ۱۴ شبهه که مورد نقد و بررسی قرار گرفته، ترتیب یافته است. مهم‌ترین شبهات مطرح شده در این پایان‌نامه بدین قرار است: ۱. شیوه خاص جمع قرآن باعث اسقاط بسیاری از آیات شده است؛ ۲. وجود تعارض در آیات قرآنی که مسلمین با «نسخ» این تعارضات را توجیه می‌کنند؛ ۳. اشتباه در قضایای تاریخی و اسامی مشاهیر و جهل نسبت به امور طبیعی در قرآن؛ ۴. وجود کلمات و حروف لغو و بیهوده همچون حروف مقطعه؛ ۵. وجود کلمات پیامبر (ص) و صحابه در قرآن؛ ۶. وجود مضامینی در آیات که صدور آنها از خداوند غیرممکن است؛ ۷. توجه قرآن به زندگانی شخصی پیامبر (ص) و همسران ایشان که دور از شأن کتاب الهی است؛ ۸. وجود جملات و کلمات ناتمام و بی‌سروته در قرآن؛ ۹. وجود کلمات زائد و غیر ضروری؛ ۱۰. التفات از حاضر به غائب یا بالعکس در آیات؛ ۱۱. استفاده از الفاظ عربی در غیر آنچه برای آن وضع شده است؛ ۱۲. وجود تکرار غیر مفید در قرآن؛ ۱۳. وجود جملات نامفهوم و دارای فساد معنایی؛ ۱۴. نامربوط بودن آیات و کلمات با کلمات قبل و بعد خود.	

۶- عنوان: ترجمه، تحقیق و بررسی بخشی از کتاب «آراء المستشرقین حول القرآن الکریم» مبحث ۶ تا ۱۲	
دانشجو و مقطع: نسرین نصیریان / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآنی و حدیث
استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی	تاریخ دفاع: ۱۳۷۵
دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال	تعداد صفحات: ۱۹۹ ص
محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۰۱۰۹۰)	
توضیحات: در این پایان نامه، مبحث ششم تا مبحث دوازدهم از کتاب «آراء المستشرقون حول القرآن الکریم و تفسیره» ترجمه و تحقیق شده است. مبحث ششم کتاب «جمع قرآن کریم» تألیف جون بیرتون را معرفی و ارزیابی می کند. مبحث هفتم به ارزیابی کتاب «پیوند قرآن با یهودیت و مسیحیت» و معرفی مؤلف آن یعنی ویلهلم رودلف می پردازد. مبحث هشتم به معرفی و ارزشیابی کتاب «مفردات بیگانه در قرآن» تألیف آرتور جفری می پردازد. مبحث نهم کتاب «مقاله‌ای در اسلام» اثر جرج سیل را پس از معرفی مؤلف آن ارزشیابی می کند. مبحث دهم مربوط به کتاب «تورات و انجیل و قرآن و علم» نوشته موریس بوکای است. در این فصل، مؤلف معرفی و کتاب او ارزشیابی می گردد. مبحث یازدهم «روش‌های تفسیر اسلامی» تألیف گل‌زیهر را مورد توجه قرار داده، ولی ارزشیابی آن ارائه نداده است. مبحث دوازدهم کتاب «منابع و روش‌های کتاب مقدس» تألیف ج. فانسبرف را مورد بررسی قرار داده است.	

۷- عنوان: بررسی دیدگاه مستشرقین و علمای فریقین در زمینه جمع و تدوین قرآن	
دانشجو و مقطع: سید مسعود موسوی / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآنی و حدیث
استاد راهنما: محمد مهدی گرجیان	تاریخ دفاع: ۱۳۷۵
دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال	تعداد صفحات: ۱۰۷ ص
محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۰۱۴۱۲)	
توضیحات: پایان نامه در پنج فصل سامان یافته است: فصل اول: این فصل به «تاریخچه مطالعاتی» پرداخته است. بررسی و مطالعه آثاری از قبیل «الاتقان فی علوم القرآن»، «البیان در مسائل کلی قرآن»، «تاریخ قرآن کریم» و «در آستانه قرآن» از آثار مورد بررسی این فصل است. فصل دوم: این فصل مربوط به «مرور مطالعاتی» است. محقق چندین تحقیق پیرامون استسراق و متون خاورشناسان را مورد نقد و بررسی قرار داده است. فصل سوم: در این فصل به تبیین «روش تحقیق» پرداخته و «طرح تحقیق» و «طرح تحلیلی آن» تشریح شده است. فصل چهارم: در این فصل اطلاعات ارائه شده، تجزیه و تحلیل گردیده و به بررسی دیدگاه مستشرقین و علمای فریقین در زمینه جمع و تدوین قرآن پرداخته شده که به صورت شش بخش جداگانه ارائه شده است. در بخش اول به معرفی قرآن کریم از زبان قرآن، پیامبر (ص) و ائمه معصومین (ع) و برخی از مستشرقین آمده است. در بخش دوم جمع قرآن از دیدگاه علمای شیعه در دو قسمت پیش از رحلت پیامبر (ص) و پس از رحلت پیامبر (ص) ارائه می گردد. در بخش سوم: جمع قرآن از دیدگاه علمای اهل سنت مورد بررسی قرار گرفته و به علت ویژگی زید بن ثابت در جمع آوری قرآن، خلاصه‌ای از زندگی ایشان ارائه شده است. جمع قرآن از دیدگاه مستشرقین و تدوین قرآن از سه دیدگاه شیعه، اهل سنت و مستشرقین در بخش‌های بعدی آورده شده است. فصل پنجم به نتیجه‌گیری، پیشنهادات و کتابنامه اختصاص یافته است.	

۸-عنوان: ترجمه و تحقیقی بخشی از کتاب «آراء المستشرقین حول القرآن الکریم و تفسیره» (ص ۲۳۹-۲۸۲)	
دانشجو و مقطع: فروغ اعظم رضایی / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآنی و حدیث
استاد راهنما: محمد مهدی گرجیان	تاریخ دفاع: ۱۳۷۵
دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال	تعداد صفحات: ۹۹ ص
محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۰۱۰۵۸)	
توضیحات: این پایان‌نامه قسمتی از باب دوم کتاب «آراء المستشرقین حول القرآن الکریم و تفسیره» را ترجمه کرده است. این باب مربوط به دیدگاه‌های مستشرقین پیرامون مآخذ قرآن کریم است که در آن سه مآخذ مورد مطالعه قرار گرفته است: مآخذ اول: گمان آنها مبنی بر اینکه جامعه جاهلی مأخذی از مآخذ قرآن است. در خصوص این موضوع سه شبهه بیان و پاسخ داده می‌شود. شبهه اول: یگانه‌پرستی ریشه در آراء مشرکان دارد. شبهه دوم: تشابه میان احکام و عقاید جاهلی، دلیلی بر وام‌گیری قرآن از جاهلیت است. شبهه سوم: آداب و رسوم جاهلی با آداب و رسوم اسلامی تشابه دارد. مآخذ دوم: پندار مستشرقان مبنی بر اینکه حنفاء مأخذی از مآخذ قرآن‌اند. قبل از بیان شبهه، ریشه لغوی و پیشینه تاریخی حنفاء از منظر خاورشناسان و اندیشمندان اسلامی بررسی شده است. مآخذ سوم: گمان مستشرقین مبنی بر اینکه صابئه یکی از مآخذ قرآن می‌باشد که در قالب سه شبهه بیان شده است: شبهه اول: تشابه در نماز؛ شبهه دوم: تشابه در روزه و تعیین اعیاد از طریق ستارگان؛ شبهه سوم: تشابه در مراسم حج، تلبیه و قربانی کردن.	

۹-عنوان: ترجمه و تحقیق کتاب «آراء المستشرقین حول القرآن الکریم» (صفحات ۱۸۵-۲۳۲ از جلد اول)	
دانشجو و مقطع: صفیه کلاتری داریان / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآنی و حدیث
استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی	تاریخ دفاع: ۱۳۷۵
دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال	تعداد صفحات: ۱۳۱ ص
محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۰۱۷۷۶)	
توضیحات: در مبحث سیزدهم از فصل اول کتاب عمر بن ابراهیم و هفت مبحث از فصل دوم کتاب وی ترجمه شده است. هر مبحث در پایان‌نامه در یک فصل ارائه شده است. در مقدمه معنای استشراق و سیر تاریخی و اهداف آن را بررسی شده است. در فصل اول آراء نولدکه و کتاب «تاریخ قرآن» وی بررسی شده است. فصل دوم به هرمان اشتیجلکر و معرفی کتاب «عقائد الاسلام» اختصاص دارد. فصل سوم توضیحاتی درباره کارل بروکلیمان و کتاب و با عنوان «تاریخ الادب العربی» می‌باشد. فصل چهارم تا هفتم به ترتیب به معرفی میرچاد الیاد و کتاب «تاریخ المعتقدات و الافکار الدینیة»، رودی: بارت و کتاب‌های «محمد و القرآن» و «تاریخ النبی العربی و دعوت‌ه»، روم لاندو و کتاب «الاسلام و العرب» و در نهایت گوستاو لابن و کتاب «حضارة العرب» می‌پردازد. در فصل هشتم، مجموعه‌ای از آثار و مؤلفات مستشرقان پیرامون قرآن و علوم قرآنی به صورت فهرست‌وار ارائه شده که تعداد آنها به ۱۰۸ مورد می‌رسد.	

۱۰-عنوان: ترجمه و تحقیق کتاب «آراء المستشرقین حول القرآن الکریم» (صفحات ۳۲۴-۳۶۵ از جلد اول)	
رشته: علوم قرآنی و حدیث	دانشجو و مقطع: معصومه فوزی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۷۶	استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی
تعداد صفحات: ۱۸۸ ص	دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
	محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا <small>علیه السلام</small> (PB۰۱۰۰۲)
<p>توضیحات:</p> <p>در این پایان نامه مطالب و مباحث ذیل مطرح شده است:</p> <p>برخی از شبهات مستشرقین درباره اسلام و پاسخ به آنها؛ بشارت به نبوت محمد <small>صلی الله علیه و آله و سلم</small> و شواهد تاریخی آن؛</p> <p>۲. بررسی شبهات دیگر مستشرقین؛</p> <p>مصدر ششم: یهودیت؛</p> <p>۱. تورات کنونی و آیا اینکه شایسته است مصدري برای اسلام باشد،</p> <p>۲. دلایل تحریف نسخه اصلی تورات،</p> <p>۳. تشابه قرآن و کتب یهود در قصه ها و داستان ها،</p> <p>۴. تشابه قرآن و کتب یهودی در قضایای عقیدتی،</p> <p>۵. تشابه قرآن و کتب دیگر الهی در توصیه های اخلاقی.</p>	

۱۱-عنوان: ترجمه و بررسی بخشی از کتاب «آراء المستشرقین حول القرآن کریم» بررسی و سنجش اندیشه های یک خاورشناس درباره خاستگاه قرآن و فراستانی قرآن از کیش های گذشته	
رشته: علوم قرآنی و حدیث	دانشجو و مقطع: مریم حسینی جعفری لواسانی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: تابستان ۱۳۷۶	استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی
تعداد صفحات: ۱۱۸ ص	دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال
	محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا <small>علیه السلام</small> (PB۰۱۰۵۴)
<p>توضیحات:</p> <p>ابتدای پایان نامه فهرستی از نمودارها و جداول آمده است</p> <p>در ادامه دو صفحه به عنوان درآمد به توضیح مختصری درباره پایان نامه می پردازد.</p> <p>سپس مطالب ترجمه شده در سه بخش آمده است. در بخش نخست، نظریه تسدال در مورد شباهت اسلام و زرتشت مورد بررسی قرار گرفته و در بخش دوم اتخاذ اسلام از مسیحیت بررسی شده است.</p> <p>در بخش سوم مطالب ارائه شده مورد ارزیابی و سنجش قرار گرفته و در نهایت، نتایج پژوهش ذکر شده است.</p>	

۱۲- عنوان: ترجمه و تحقیق بخشی از کتاب «آراء المستشرقین حول القرآن الکریم و تفسیره، دراسته و نقد» تألیف عمر بن ابراهیم رضوان (صفحات ۲۸۱-۲۳۷ جلد اول).	
رشته: علوم قرآنی و حدیث	دانشجو و مقطع: فاطمه تقویان / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۷۶	استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی
تعداد صفحات: ۱۶۷ ص	دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
	محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۰۱۰۷۰)
توضیحات: این پایان‌نامه قسمتی از باب دوم کتاب «آراء المستشرقین حول القرآن الکریم و تفسیره» را که مربوط به دیدگاه‌های مستشرقین پیرامون مأخذ پیرامون قرآن کریم است، ترجمه نموده است. در این باب سه مأخذ مورد مطالعه قرار گرفته است: مأخذ اول) گمان مستشرقان مبنی بر اینکه جامعه جاهلی مأخذی از مأخذ قرآن است در قالب سه شبهه پاسخ داده است؛ شبهه اول. یگانه پرستی ریشه در آراء مشرکین دارد. شبهه دوم. تشابه میان احکام و عقاید جاهلی به عنوان دلیلی بر وام‌گیری قرآن از جاهلیت است. شبهه سوم. آداب و رسوم جاهلی با آداب و رسوم اسلام تشابه دارد. مأخذ دوم) پندار مستشرقین مبنی بر اینکه حنفاء مأخذی از مأخذ قرآن‌اند. قبل از بیان شبهه، ریشه لغوی و پیشینه تاریخی حنفاء از منظر خاورشناسان و اندیشمندان اسلامی بررسی شده است. مأخذ سوم) گمان مستشرقین مبنی بر اینکه صابنه یکی از مأخذ قرآن می‌باشد، در قالب سه شبهه بیان شده است؛ یعنی تشابه در نماز، تشابه در روزه و تعیین اعیاد از طریق ستارگان و تشابه در مراسم حج، تلبیه و قربانی کردن.	

۱۳- عنوان: ترجمه و تحقیق مباحث ششم تا دوازدهم از کتاب آراء المستشرقین حول القرآن الکریم و تفسیره (دراسته و نقد)، تألیف: عمر بن ابراهیم رضوان	
رشته: علوم قرآنی و حدیث	دانشجو و مقطع: محمد کاظم مجتهدی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۷۶	استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی
تعداد صفحات: ۸۱ ص	دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
	محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۰۱۷۳۲)
توضیحات: در این پایان‌نامه هفت مبحث از کتاب «آراء المستشرقین حول القرآن الکریم و تفسیره» مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. این مباحث بدین قرار است: ۱. «گردآوری قرآن کریم» نوشته «جون برتون» که به مبحث جمع‌آوری و نسخ در قرآن پرداخته است. ۲. «ارتباط قرآن با یهودیت و مسیحیت» نوشته «ویلهلم رودلف». ۳. «مفردات بیگانه در قرآن» نوشته «آرتور جفری». ۴. مقاله «درباره اسلام» نوشته «جرجیس صال». ۵. «تورات و انجیل و قرآن و علم» نوشته «موریس بوکای». ۶. «روش‌های تفسیر اسلامی» نوشته «ایگناس گولدزیهر». ۷. «منابع و راه‌های تفسیر کتاب مقدس» نوشته «ج. فانسرف».	

۱۴-عنوان: نقد و بررسی قرآن و سنت از کتاب «درآمدی بر قرآن» اثر: رژی بلاشر	
رشته: الهیات و معارف اسلامی	دانشجو و مقطع: عبدالله موحدپور / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۷۷	استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی
تعداد صفحات: ۶۲ ص	دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
	محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۰۱۶۲۷)
<p>توضیحات:</p> <p>این اثر در چهار بخش ارائه شده است:</p> <p>بخش اول بعد از مقدمه، اهمیت قرآن و دیدگاه دانشمندان مختلف نسبت به قرآن و برخورد مستشرقین با قرآن را بیان می‌کند.</p> <p>بخش دوم مؤلف (بلاشر) و کتاب او را معرفی کرده و مقدمه بلاشر بر کتابش را آورده است.</p> <p>بخش سوم قرآن و سنت را از دیدگاه بلاشر توضیح می‌دهد. منابع عقیده جزمی شریعت در اسلام، چگونگی شکل گیری و تدوین تلمود، رکود دین یهود، ناسخ و منسوخ، جایگاه پیامبر(ص) در میان امت، تلاش مسلمین برای ضبط و حفظ سیره پیامبر(ص)، دستگاه فکری عقیدتی متکلمین، وحی کل تفکیک ناپذیر، اصول و عقاید فقهی انفال، نگاه قرآن به نماز از مطالب این بخش است. در فصل چهارم منابع و مآخذ تحقیق آورده شده است.</p>	

۱۵-عنوان: پیشینه رویکرد خاورشناسان به قرآن و تحلیل آن	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: تقی صادقی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۷۷	استاد راهنما: جعفر نکونام
تعداد صفحات: ۱۷۱ ص	دانشگاه: دانشکده علوم انسانی دانشگاه قم
	محل نگهداری: کتابخانه فرهنگ و معارف قرآن (رکورد ۷۲)
<p>توضیحات:</p> <p>پایان نامه در سه فصل تنظیم شده است:</p> <p>در فصل اول تعریف خاورشناسی، انگیزه‌های خاورشناسی، پیشینه خاورشناسی، معرفی اولین خاورشناس، مدارس خاورشناسی آمده است.</p> <p>در فصل دوم برای آشنایی تفصیلی با نخبگان خاورشناسی و کیفیت مباحث قرآنی آنان، به معرفی تعدادی از آنان، به ترتیب تاریخی پرداخته شده است. در این فصل تلاش شده تا با مراجعه مستقیم به اصل یا ترجمه آثار، تصویری حقیقی از مواضع مستشرقان ارائه گردد.</p> <p>فصل سوم به نقد سه مورد از موضوعات قرآنی مورد توجه خاورشناسان یعنی وحی، حروف مقطعه و مصادر قرآن اختصاص یافته است.</p> <p>پیوست پایان نامه به تبیین تفاوت‌های کلی دیدگاه‌های خاورشناسان و دانشمندان اسلامی پیرامون قرآن اختصاص دارد.</p>	

۱۶-عنوان: آراء مستشرقین پیرامون قرآن کریم	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: منیره خوشنودی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۷۷	استاد راهنما: منصور پهلوانض
تعداد صفحات: ۱۴۲ ص	دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال
	محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۰۲۰۰۱)
<p>توضیحات:</p> <p>پایان‌نامه شامل ۲۰ فصل می‌باشد. مطالب هر فصل بدین قرار است:</p> <p>فصل اول) بیان چرایی و چگونگی توجه و عنایت خاورشناسان به قرآن و مفهوم شناسی واژه‌های مرتبط.</p> <p>فصل دوم) بیان انگیزه‌های استشرق.</p> <p>فصل سوم) تاریخچه خاورشناسی درباره قرآن و فرهنگ الفبایی پژوهش‌های خاورشناسی در مورد قرآن که به معرفی عده‌ای از خاورشناسان می‌پردازد.</p> <p>فصل چهارم) معنای لغوی قرآن از نظر خاورشناسان.</p> <p>فصل پنجم) نظر عده‌ای از خاورشناسان در مورد حروف مقطعه.</p> <p>فصل ششم) بررسی مسئله تحریف قرآن از منظر مستشرقان.</p> <p>فصل هفتم) طبقه‌بندی دیدگاه‌های مستشرقین پیرامون تدوین قرآن بر حسب نزول.</p> <p>فصل هشتم) وجوه اعجاز قرآن از نگاه مستشرقان. این وجوه عبارت است از:</p> <p>۱. صدور از پیامبر امی (ص)؛ ۲. تحدی قرآن؛ ۳. بلاغت ممتاز؛ ۴. سبک شگفت‌انگیز قرآن؛ ۵. اعجاز قرآن؛ ۶. جذبات روحی؛ ۷. جامعیت قرآن.</p> <p>فصل نهم) دیدگاه شاولی درباره جمع قرآن و دیدگاه‌های گلدزیهر در خصوص اختلاف قرائات.</p> <p>فصل دهم) آراء مستشرقین در مورد امی بودن پیامبر (ص) و بررسی نظریه بلاشر و برخی دیگر از دانشمندان غربی.</p> <p>فصل یازدهم) نظریه مستشرقین درباره تناقض قرآن به دلیل اختلاف قرائات.</p> <p>فصل دوازدهم) نظر سیل و گیبون در مورد قرآن و اخلاق.</p> <p>فصل سیزدهم) نقد و بررسی افسانه غرانیق و نظر سرویلیام مویر.</p> <p>فصل چهاردهم) نظر خاورشناسان در مورد اهداف عثمان از جمع قرآن و سرنوشت مصاحف عثمانی از دیدگاه آنها.</p> <p>فصل پانزدهم) مترجمان انگلیسی قرآن و نظریه آربری و جرج سیل درباره ترجمه قرآن.</p> <p>فصل شانزدهم) ترجمه‌های قرآن در قرن نوزدهم.</p> <p>فصل هفدهم) بررسی ترجمه فرانسوی قرآن.</p> <p>فصل هجدهم) بررسی ترجمه آلمانی قرآن.</p> <p>فصل نوزدهم) بررسی اجمالی ترجمه‌های سوئدی، هندی، ترجمه‌های متأخر ایتالیایی و توضیحاتی در خصوص ترجمه قرآن در قاره آمریکا و اروپا.</p> <p>فصل بیستم) ترجمه‌ای فارسی از مبحث المستشرقون از کتاب «القرآن الکریم و روایات مدرسین» تألیف علامه عسکری.</p>	

۱۷-عنوان: ترجمه و نقد و بررسی بخشی از کتاب «مذاهب التفسیر الاسلامی» تألیف گلذیزهر (ص ۷۳-۱۲۰؛ ص ۲۸۶-۳۱۳)	
دانشجو و مقطع: الهه مختاری کیا / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: سید رضا مؤدب	تاریخ دفاع: ۱۳۷۸
دانشگاه: دانشکده علوم انسانی دانشگاه قم	تعداد صفحات: ۲۶۹ ص
محل نگهداری: کتابخانه فرهنگ و معارف قرآن، رکورد ۱۱۸	
<p>توضیحات: پایان نامه بعد از بیان زندگینامه مختصری از گلذیزهر در سه بخش تدوین شده است: بخش اول: «تفسیر به مآثور» (از ص ۷۳-۱۲۰) از کتاب «مذاهب التفسیر الاسلامی». این بخش به سه فصل تقسیم شده است: ۱. «تفسیر در صدر اسلام»؛ ۲. «ابن عباس و تفسیر او»؛ ۳. «طبری»؛ آثار تفسیری و دیدگاه‌های کلامی. بخش دوم: «تفسیر در پرتو فرق دینی» که شامل هفت فصل می‌شود (شماره فصول این بخش در ادامه فصول بخش قبل است): ۴. «قرآن و اشاره آن به حوادث آینده»؛ ۵. «منزلت علی (ع) در نزد اهل سنت»؛ ۶. «شیعه و قرآن عثمانی»؛ ۷. «سرگذشت دیگر مصاحف»؛ ۸. «مصادر و منابع تفسیری شیعه»؛ ۹. «قرائات و تحریف قرآن»؛ ۱۰. «دیدگاه‌های شیعه در مورد ترمیم و تفسیر قرآن». بخش سوم: به نقد و بررسی دیدگاه‌های گلذیزهر اختصاص یافته است که شامل نه فصل بدین عناوین می‌باشد: تفسیر به رأی، اسرایلیات، ابن عباس، هدایت، تحریف قرآن، ترتیب سوره و آیات، مصاحف، قرائات، تأویل و تطبیق.</p>	

۱۸-عنوان: نقد و بررسی نظریه ایگناس گلذیزهر در زمینه وجود تعارض نصوص قرآن کریم	
دانشجو و مقطع: سید علی اکبر ربیع نتاج / دکتری	رشته: علوم قرآنی و حدیث
استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی	تاریخ دفاع: پاییز ۱۳۷۸
دانشگاه: دانشگاه تربیت مدرس تهران	تعداد صفحات: ۳۱۱ ص
محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۰۱۷۰۱)	
<p>توضیحات: این رساله در یک مقدمه و هفت فصل تدوین شده است: فصل اول شامل زندگینامه گلذیزهر و توضیحاتی درباره شرق شناسی است. فصل دوم در دو بخش پیشینه تحقیق را بیان می‌کند. بخش اول شیوه‌های تخریب علیه قرآن و بخش دوم دفاع‌های قرآن در مقابل این تخریب‌ها را توضیح داده است. فصل سوم قرآن را در نگاه گلذیزهر بررسی می‌کند و آن را در قالب شش بخش ارائه می‌دهد: ساختگی بودن قرآن را از حیث حالات غیر عادی پیامبر (ص)، اقتباس قرآن از تورات و انجیل و ادیان شایع آن عصر از نظر گلذیزهر، بررسی عدم توانایی قرآن در ارائه الگوی عملی، تحریف قرآن، ناسازگاری آزادی اراده و تسلیم محض بودن در برابر خدا در قرآن و ادعای آکنده بودن قرآن از تعارض و تناقض محتوای این شش بخش را تشکیل می‌دهد. فصل چهارم ادله گلذیزهر در تعارض آیات مکی و مدنی قرآن کریم را در موارد مختلف در بردارد. تعارض در جبر و اختیار، تعارض از نظر موضوع دعوت، برخورد با اهل کتاب و مشرکین، برخورد با دنیا، دنیاطلبی و تعارض از نظر سبک و اسلوب مباحث پنج بخش این فصل است. در هر بخش جداگانه سخنان گلذیزهر نقد شده است. فصل پنجم: مسأله رعایت اقتضای حال در آیات و سوره مکی و مدنی را بازگو می‌کند. فصل ششم: در دو بخش آیات متعارض نما و علل توهم تعارض در آیات قرآن را به صورت کلی بررسی می‌کند. فصل هفتم: قانون برخورد با تعارض ظاهری در آیات و علل اشتباه گلذیزهر در این زمینه را بیان می‌نماید.</p>	

۱۹- عنوان: قرآن و مستشرقین	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: صاحب ملکوتی / ثبت نشده است
تاریخ دفاع: ۱۳۷۸	استاد راهنما: محمد علی رضایی اصفهانی
تعداد صفحات: ۹۳ ص	دانشگاه: مدرسه امام خمینی <small>رضی الله عنه</small>
	محل نگهداری: کتابخانه جامعه المصطفی العالمیه (۱۲۰۶)
توضیحات:	
<p>به کلیات و تاریخچه کاملی از شرق‌شناسی همراه با تقسیم آن به شش مرحله مطالب دو فصل آغازین را تشکیل می‌دهد.</p> <p>در فصل سوم شبهات مستشرقین پیرامون منابع و مصادر قرآن کریم، تاریخ قرآن، محتوا و معارف قرآن و اعجاز و تحدی قرآن مورد نقد و بررسی قرار گرفته است.</p> <p>در فصل پایانی، زندگینامه و آثار گروهی از مستشرقین بیان شده است. در این فصل نام افراد ذیل را همراه با توضیح مختصری در مورد هر کدام مشاهده می‌کنیم: رودی بارت، کارل بروکلمان، ریچارد بل، رژی بلاشر، آرتور جفری، جرجیس سال، گلدزیهر و نولد. در ادامه ۱۳۲ کتاب از خاورشناسان به صورت فهرستی گزارش شده، سپس تعدادی از آنها به صورت تفصیلی مورد بررسی قرار گرفته‌اند.</p>	

۲۰- عنوان: ترجمه و نقد مدخل Quran (قرآن) از دایرةالمعارف لیدن	
رشته: علوم قرآنی	دانشجو و مقطع: محمد جواد اسکندرلو / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۷۸	استاد راهنما: محمود کریمی
تعداد صفحات: ۱۷۳ ص	دانشگاه: مؤسسه آموزشی - پژوهشی امام خمینی <small>رضی الله عنه</small>
	محل نگهداری: کتابخانه مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)، ش ۹۵
توضیحات:	
<p>مقدمه: در مقدمه تحقیق به شرح حال نویسندگان دو مقاله در دایرةالمعارف قرآن لیدن پرداخته شده و در نهایت توضیحاتی در خصوص دو مقاله آورده شده است. مقاله اول: این مقاله بر همان سبکی که نویسنده مقاله را نگاشته، سامان یافته است:</p> <p>مقدمه: نگاهی کلی به قرآن؛</p> <p>فصل اول: پیامبر و قرآن مشتمل بر: بحث‌هایی در ارتباط با دعوت به نبوت، فرایند و اسامی وحی؛</p> <p>فصل دوم: تدوین قرآن مشتمل بر مطالب متعددی از جمله نخستین جمع قرآنی، یکسان سازی نص قرآن، قرائات سبعة و اختلاف قرائات؛</p> <p>فصل سوم: تاریخ نزول قرآن مشتمل بر تاریخ‌گذاری اسلامی و تاریخ‌گذاری جدید درباره ترتیب سوره و آیات؛</p> <p>فصل چهارم: ویژگی‌های صوری قرآن مشتمل بر تقسیمات متنی مانند سوره، آیه و... و مطالبی در باره حروف مقطعه؛</p> <p>فصل پنجم: تعالیم قرآن؛ نظر قرآن درباره خداوند، نظر قرآن درباره انسان‌شناسی، معادشناسی و اصول و مبانی فقهی مطالب چهار بخش این فصل است؛</p> <p>فصل ششم: قرآن در حیات اسلامی.</p> <p>نقد و بررسی مقاله نخست؛ غیر از نقدها و تذکراتی که در پاورقی همراه با ترجمه مقاله آمده، در این قسمت نقد مفصلی بر مطالب مختلف مقاله آمده است.</p> <p>مقاله دوم: [نقش] قرآن در دینداری اسلامی. در پنج محور زبان، قدرت، آرامش، تلاوت و میراث ادبی از مباحث این مقاله است.</p> <p>در پایان غیر از فهرست منابع، فهرستی از اصطلاحات فنی، آیات، روایات، اشخاص، کتب و امکان آمده است.</p>	

۲۱- عنوان: ابراهیم <small>علیه السلام</small> در قرآن و دایره المعارف اسلام لیدن	
رشته: —	دانشجو و مقطع: احمد علی زاده فلاح / کارشناسی ارشد (سطح ۳)
تاریخ دفاع: ۱۳۸۸ ش	استاد راهنما: موحدی محب
تعداد صفحات: ۱۶۰ ص	دانشگاه: مرکز مدیریت حوزه علمیه قم
	محل نگهداری: کتابخانه آیت الله حائری، ش ۱۶/۴/۲
<p>توضیحات: پایان نامه در یک مقدمه و سه بخش و یک خاتمه ارائه شده است: در بخش اول با عنوان کلیات، دو فصل ذیل را در بردارد: فصل اول: مفهوم شناسی واژه های ابراهیم، قرآن، دایره المعارف و لیدن. فصل دوم: به معرفی و بیان جایگاه تعدادی از دایره المعارف های جهان، به ویژه دایره المعارف اسلام لیدن. در بخش دوم شخصیت و شرح احوال شخصی ابراهیم در قرآن و دایره المعارف اسلام در دو فصل بررسی شده است: فصل اول: ابراهیم از ولادت تا رحلت در قرآن و دایره المعارف اسلام. فصل دوم: صفات بارز ابراهیم در قرآن و دایره المعارف اسلام. بخش سوم ابعاد زندگی اجتماعی ابراهیم در قرآن و دایره المعارف اسلام در دو فصل بررسی شده است: فصل اول: جایگاه ابراهیم در ادیان آسمانی به شهادت قرآن و دایره المعارف اسلام. فصل دوم: احتجاجات و تأثیرهای اجتماعی ابراهیم در قرآن و دایره المعارف اسلام.</p>	

۲۲- عنوان: معناشناسی کتاب و حکمت در قرآن با تأکید بر دیدگاه علامه محمدحسین طباطبایی و دانیل مدیگان	
رشته: علوم قرآنی	دانشجو و مقطع: غلام محمد شریعتی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۸ ش	استاد راهنما: علی اوسط باقری
تعداد صفحات: ۲۴۱ ص	دانشگاه: مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی <small>رضی الله عنه</small>
	محل نگهداری: کتابخانه مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی <small>رضی الله عنه</small> ، ش ۶۸۷
<p>توضیحات: فصل اول: به توصیف شخصیت علامه طباطبایی و دانیل مدیگان اختصاص دارد. در فصل دوم: تحت عنوان مفاهیم و مبانی، مباحثی حول مفهوم معنا، چیستی و انواع معنا همچنین معناشناسی آمده است. فصل سوم: در دو بخش معنای قاموسی کتاب و وجوه معنایی کتاب و مشتقات کتب در قرآن را به صورت مفصل توضیح می دهد. فصل چهارم: این فصل حوزه های معنایی کتاب را در دو بخش با این عناوین ذکر می کند: حوزه معنایی کتاب با تأکید بر معنای پایه، حوزه معنایی کتاب در کاربرت و حیانی. فصل پنجم: حکمت در لغت و اصطلاح و وجوه معنایی آن در قرآن در این فصل بیان می شوند در نهایت توضیحاتی در ارتباط با خانواده لغوی حکمت در قرآن نیز می آید. فصل ششم: حوزه معنایی حکمت در قرآن و ذکر اشتراک معنایی و تقابل معنایی حکمت با لغات قرآنی دیگر از مطالب این فصل هستند. فصل هفتم: نتایج و پیشنهادها.</p>	

۲۳- عنوان: ترجمه، بررسی و نقد مدخل «کیهان‌شناسی» از دایرةالمعارف قرآن لایدن	
رشته: علوم قرآن	دانشجو و مقطع: حسین پوران / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: پاییز ۱۳۸۸ش	استاد راهنما: محمد جواد اسکندرلو
تعداد صفحات: ۱۲۲ ص	دانشگاه: علوم و معارف قرآن کریم - قم
	محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم
<p>توضیحات: پایان‌نامه از یک مقدمه و سه فصل تشکیل شده است: فصل اول: بعد از بیان طرح تحقیق، مباحثی مقدماتی درباره استشراف مانند مفهوم شناسی، مکاتب و انگیزه‌های استشراف می‌آورد در انتهای این فصل دایره المعارف قرآن لیدن را اجمالاً معرفی کرده و زندگی‌نامه‌ای مختصر از مولف مدخل کیهان‌شناسی، همچنین مفهوم شناسی کیهان و کیهان‌شناسی را ذکر می‌کند. فصل دوم: مقاله مدخل کیهان‌شناسی را ترجمه کرده و برخی نقاط قوت و ضعف آن را ذکر می‌کند. گزارشی از اهم مطالب مقاله از موضوعات این فصل می‌باشد. فصل سوم: در این فصل مقاله کیهان‌شناسی به صورت مفصل مورد نقد و بررسی قرار گرفته است. آفرینش شش روزه، توحید مصاحف، وضعیت فرهنگی - اجتماعی صدر اسلام، هدف پروردگار از آفرینش، سبع سماوات در قرآن و تفسیر عرش از مباحث مورد بررسی است. در نهایت جمع‌بندی و نتیجه‌گیری آمده و متن اصلی مقاله کیهان‌شناسی پیوست شده است.</p>	

۲۴- عنوان: ترجمه و نقد مدخل سیره نبوی از دایره المعارف قرآن لایدن	
رشته: علوم قرآن	دانشجو و مقطع: حیدر پاسنگ / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: خرداد ۱۳۸۸	استاد راهنما: محمد جواد اسکندرلو
تعداد صفحات: ۱۱۰ ص	دانشگاه: علوم و معارف قرآن کریم - قم
	محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم
<p>توضیحات: پایان‌نامه در یک مقدمه و سه فصل ارائه شده است: فصل اول: کلیات؛ طرح تحقیق، مفهوم شناسی، معرفی دایره المعارف قرآن لایدن و نویسنده مقاله سیره نبوی در آن آمده است. فصل دوم: ترجمه کامل مدخل «سیره و قرآن» به همراه توضیحات و نقدهای حاشیه‌ای سیره و قرآن در این فصل ذکر شده‌اند. فصل سوم: بررسی و نقد مدخل «سیره و قرآن»؛ امتیازات و اشکالات روشی و محتوایی مقاله در این فصل بررسی شده‌اند. از جمله موضوعات مطرح شده عبارتند از: سیره نویسان، ابن اسحاق، مصد و منشأ سیره، شبهه اقتباس سیره از عهدین و پاسخ آن، امی بودن پیامبر، اشتراک ادیان در اصول و هدایت خداوندی، مقایسه معارف قرآن با کتب عهدین، تأثیرپذیری قرآن از ایام‌العرف و فرهنگ زمانه و نقد آن، افسانه‌های غرانیق و انواع سیره. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری نهایی، پیشنهادات و اصل مدخل سیره و قرآن از دایره المعارف به پیوست در انتها آمده است.</p>	

۲۵- عنوان: ترجمه و تحقیق بخشی از کتاب «مذاهب التفسیر الاسلامی» تألیف گلذیهر (ص ۱-۴۸)	
دانشجو و مقطع: جواد دانشفر / کارشناسی ارشد	رشته: فرهنگ عربی و علوم قرآنی
استاد راهنما: سید محمد باقر حجتی	تاریخ دفاع: ثبت نشده است.
دانشگاه: دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران	تعداد صفحات: ۱۰۷ ص
محل نگهداری: کتابخانه فرهنگ و معارف قرآن (رکورد ۱۰۹)	

توضیحات:

این پایان نامه سه بخش دارد:

۱. مقدمه مترجم عرب: که در آن توضیحات و نقدی بر کتاب آمده است؛
۲. فهرست کتاب: بعد از مقدمه مترجم عرب، فهرست کتاب به فارسی ترجمه شده است؛
۳. ترجمه متن کتاب از صفحه نخست تا ص ۴۷: بعد از فهرست صفحاتی از بخش اول کتاب آمده که در آن مباحثی پیرامون آغاز تفسیر قرآن در صدر اسلام، نقطه گذاری، اختلاف قرائات، افزودن زیادی های تفسیری، دو قرائت عبد الله بن مسعود و ابی بن کعب، الفاظ و عبارات شاذ و غیر رائج عربی در قرآن، اعراب و آثار نحوی و... را شامل می شود.

۲۶- عنوان: ترجمه، نقد و بررسی مدخل تفسیر «Exegesis» از دایره المعارف قرآن (EQ) چاپ لیدن	
دانشجو و مقطع: سید محمد موسوی مقدم / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: محمد جواد نجفی	تاریخ دفاع: زمستان ۱۳۸۶
دانشگاه: دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه قمض	تعداد صفحات: ۳۱۹ ص
محل نگهداری: کتابخانه فرهنگ و معارف قرآن (رکورد ۶۸۰)	

توضیحات:

این پژوهش مشتمل بر چهار فصل است: فصل کلیات، معرفی و نقد دایره المعارف لیدن، ترجمه و نقد مقاله «تفسیر قرآن در دوره کلاسیک و ادوار میانه»، و ترجمه و نقد مقاله «تفسیر قرآن در دوره جدید».

در مقاله نخست موضوعاتی چون ریشه یابی واژگان «تفسیر» و «تأویل»، مشروعیت تفسیر قرآن، سیر تطور تفسیر قرآن، ظهور علوم ادبی و زبان شناختی در عرصه تفسیر، تفاسیر روایی اهل سنت، گونه های تفسیری فقهی، کلامی و عرفانی، و تفاسیر خوارج و شیعه و مهم ترین ویژگی های آن مطرح می شود.

در مقاله دوم به مباحثی چون تفسیر ترتیبی قرآن مطابق با ترتیب مصحف و ترتیب نزول، گرایش های اصلی در روش های تفسیری در دوره معاصر مانند تفسیر عقلی، علمی، ادبی، تاریخی و موضوعی، و رهیافت های جدید و مستقیم به قرآن و مشکلات کسب مقبولیت برای آن پرداخته شده است.

مهم ترین نقد و بررسی هایی که در این پژوهش صورت گرفته، عبارت است از: تفسیر هرمنوتیکی از قرآن و پیامدهای آن، روش تفسیر به رأی و دیدگاه های مفسران معاصر پیرامون آن، موضوع امامان معصوم علیهم السلام و دانشمندان برجسته شیعه در برابر اسرائیلیات، جایگاه کتاب «التفسیر والمفسرون» ذهبی و نقد آن، جایگاه علمای برجسته شیعه همچون سید مرتضی، شیخ طوسی و شیخ طبرسی (در مقاله نخست)؛ و جایگاه تفسیر عصری و ویژگی های آن، رویکردهای جدید در تفسیر قرآن در دوره معاصر، تحولات تفسیری کشورهای اسلامی مانند ایران، مبحث مهم «قرآن و فرهنگ زمانه»، واقعی بودن قصه های قرآن و نقد دیدگاه های محمد احمد خلف الله، ماهیت وحی و نقد دیدگاه های دانشمندان غربی درباره آن به ویژه نظریه «تجربه دینی پیامبر صلی الله علیه و آله» (در مقاله دوم).

در آخر بخش نتایج، پیشنهادات، فهرست منابع و پیوستی از تصویر انگلیسی دو مقاله بررسی شده از دایره المعارف آمده است.

۲۷- عنوان: جایگاه تاریخی زن جاهلی و مسلمان با نگرشی بر آثار مستشرقین (انگلیسی زبان)	
دانشجو و مقطع: فهیمه مخبر دزفولی / کارشناسی ارشد	رشته: تاریخ و تمدن ملل اسلامی
استاد راهنما: سید احمد رضا خضری	تاریخ دفاع: ۱۳۸۰
دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر ری	تعداد صفحات: ۱۳۳ ص
محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (BP۰۱۳۹۲)	
<p>توضیحات: این اثر در نه فصل تدوین شده است؛ بعد از چکیده و مقدمه‌ای کوتاه فصل اول جایگاه زن در جاهلیت را بررسی کرده است. جاهلیت در قرآن، حدیث نبوی و شعر جاهلی، زن در ادیان الهی، زن در عربستان، ارزش و مقام مادر در جاهلیت، زنان برخوردار از حقوق نسبی، زنان محروم، ازدواج در جاهلیت و... از جمله عناوین بخش‌های این فصل است. فصل دوم: جایگاه زن را در قرآن و حدیث بیان کرده و تفاوت آن را با زمان جاهلیت تشریح می‌کند. فصل سوم: نقش زنان در حیات پیامبر (ص) قبل از بعثت. در این فصل نقش زنانی که به نوعی در زندگی پیامبر قبل از بعثت تأثیر داشتند، بررسی شده است؛ زنانی مانند آمنه بنت وهب، ام ایمن، ثویبه، حلیمه دختر ابی ذویب، فاطمه بنت اسد، خدیجه بنت خویلد. فصل چهارم: نقش زنان در گسترش اسلام. نقش زنان در مشارکت‌های اجتماعی مانند بیعت، امر به معروف، تلاش‌های اقتصادی و هجرت در این فصل مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل ششم نقش زنان مسلمان در غزوات و در فصل هفتم: رفتار پیامبر (ص) با زنان در خانواده و جامعه اسلامی آمده است. حادثه افک و شیوه برخورد پیامبر (ص) با عایشه و همچنین شیوه رفتار پیامبر (ص) با دخترانش در فصل هفتم ذکر شده است. فصل هشتم نیز نقش زنان در مقابله با اسلام را بررسی نموده است. فصل نهم زن مسلمان را از دیدگاه مستشرقین در مباحث ازدواج، طلاق، ارث، حجاب، چند همسری و جایگاه زن در قرآن و حدیث نقد کرده و تلاش در پاسخگویی به شبهات ایشان دارد.</p>	

۲۸- عنوان: تناسب آیات قرآن و شبهات مستشرقان	
دانشجو و مقطع: علی قانع اردکانی / کارشناسی ارشد (سطح ۳)	رشته: ثبت نشده
استاد راهنما: محمد حسن زمانی	تاریخ دفاع: ۱۳۸۶
دانشگاه: مرکز مدیریت حوزه علمیه قم	تعداد صفحات: ۲۹۶ ص
محل نگهداری: کتابخانه فرهنگ و معارف قرآن (رکورد ۶۸۷)	
<p>توضیحات: پایان‌نامه در فصل اول پس از مفهوم‌شناسی واژگان کلیدی، با تقسیم دیدگاه‌ها در موضوع تناسب به دو گروه مخالفان و موافقان، به بیان دیدگاه‌ها پرداخته است. در فصل دوم، ابتدا به اقسام تناسب اشاره نموده و ادله موافقان و مخالفان تناسب بیان شده و مورد نقد و بررسی قرار گرفته است. در فصل سوم با طرح شبهات مخالفان، عدم قدرت در یافتن ارتباط بین آیات از مهم‌ترین دلایل مخالفت با تناسب آیات دانسته است. در فصل چهارم به طرح و بررسی برخی از شبهات مستشرقان در این مورد پرداخته شده و در فصل پنجم، به بحث از مصادیق آیاتی می‌پردازد که مستند مستشرقان و مخالفان تناسب آیات قرآن قرار گرفته است. در پیوست‌ها به معرفی مستشرقان ذیل و آثار ایشان پرداخته شده است: نولدکه، رژی بلاشر، ریچارد بل، آرتورجان آری، آرتور جفری، ویلیام مویر، گوستاو وایل، هرشفلد، توشی هیکو ایزوتسو.</p>	

۲۹- عنوان: بررسی آراء مستشرقان درباره تحریف قرآن	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: سکینه حقانی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۷	استاد راهنما: محمد جواد اسکندرلو
تعداد صفحات: ۱۶۶ ص	دانشگاه: دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم
	محل نگهداری: کتابخانه فرهنگ و معارف قرآن (رکورد ۶۳۹)
<p>توضیحات: پایان نامه در سه فصل سامان یافته است: مفهوم شناسی تحریف، اشتقاق نظری، بیان اقسام تحریف، اهداف اشتقاق و آشنایی با مستشرقان معروف از مطالب فصل اول است. در فصل دوم دیدگاه مستشرقان قائل به عدم تحریف و ادله آنان مورد بررسی قرار گرفته است: مورس بوکای، آربری، رودی پارت، فردریش شوالی، لوبلوا، ویلیام مویر، لورا واجیا و انگلیری از جمله این افرادند. در فصل سوم دیدگاه مستشرقان قائل به تحریف و نقد و بررسی ادله آنان آمده است. در بخشی از این فصل به مسئله تحریف قرآن در مقالات دایرةالمعارف لیدن و در بخش دیگر به مسئله تحریف در آثار دیگر مستشرقان پرداخته شده است.</p>	

۳۰- عنوان: وحیانی بودن قرآن از دیدگاه خاورشناسان	
رشته: فقه و معارف اسلامی	دانشجو و مقطع: عبدالواحد مطهری / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۶	استاد راهنما: مجید حیدری فر
تعداد صفحات: ۲۱۶ ص	دانشگاه: مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی جامعه المصطفی
	محل نگهداری: کتابخانه جامع المصطفی (TH۴۹۶)
<p>توضیحات: این پایان نامه در چهار فصل نگاشته شده است: فصل یکم: رویکرد مستشرقان به قرآن؛ بعد از بیان مفهوم اشتقاق در لغت و اصطلاح، ترجمه های قرآنی مستشرقان بررسی شده و در گفتار سوم این فصل نوشته های قرآن پژوهی ایشان توضیح داده شده و در نهایت، اهداف و انگیزه های اشتقاق تشریح شده است. فصل دوم: وحی شناسی؛ مفهوم وحی، وحی از دیدگاه مستشرقان و وحی ستیزی مسیحیان مستشرق موضوعات این فصل است. دیدگاه های منکران حقیقی و پنهانی وحی قرآنی از جمله: پیتر و نربل، رایموند لولوس، جورج سیل، رایموند مارتینی، هامفری پریدو، بارتلمی دو هربلوت، تئودر نولدکه، ریچارد بل، کارن آرمسترانگ و جان دیون پورت در این فصل بیان شده است. فصل سوم: اتهامات مستشرقان به آورنده وحی؛ اتهام بر خصوصیات فردی پیامبر ﷺ مانند اتهام به شخصیت اجتماعی و سیاسی ایشان یا اتهامات اخلاقی و نیز اتهام به خصوصیات رسالی و ارتباط وحیانی حضرت از مباحث این فصل است. فصل چهارم: اتهامات مستشرقان درباره متن وحی؛ تناقض در قرآن، نبود مطالب جدید در قرآن و غیر منطقی بودن آن از اتهاماتی است که در این فصل مورد بررسی قرار گرفته است. در نهایت، نویسنده در این فصل علل اتهام تراشی مستشرقین علیه متن قرآن را بررسی کرده است.</p>	

۳۱- عنوان: بررسی تطبیقی تاریخ‌نگاری دوران مدنی پیامبر در قرآن و منابع تاریخی با توجه به شبهات مستشرقین	
دانشجو و مقطع: محمد حسن اخلاقی / کارشناسی ارشد	رشته: تفسیر و علوم قرآن
استاد راهنما: محسن الوبیری	تاریخ دفاع: ۱۳۸۹
دانشگاه: مجتمع آموزش عالی امام خمینی <small>علیه السلام</small> جامعه المصطفی	تعداد صفحات: ۲۰۱ ص
محل نگهداری: مدرسه عالی امام خمینی (رکورد ۳۲۹)	
<p>توضیحات: این تحقیق در هفت فصل طراحی گردیده است. فصل اول به سه بخش تقسیم شده است. در بخش اول پس از ارائه طرح تحقیق، به اختصار به نقد آثار مستشرقان پرداخته شده است. در بخش دوم تاریخ و تاریخ‌نگاری واژه شناسی شده و عوامل مؤثر در وقوع حوادث تاریخی را بررسی گردیده و همچنین محورها و معیارهای تطبیق و مقایسه تاریخ‌نگاری منابع تاریخی و تاریخ‌نگاری قرآن را بیان می‌نماید. بخش سوم به مهم‌ترین حوادث تاریخی دوران مدنی پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small> که در قرآن مطرح شده است، پرداخته شده است. از جمله این حوادث می‌توان به جنگ‌هایی همچون غزوه بدر، غزوه احد و غزوه خندق اشاره کرد. در فصل دوم شکل و ساختار متن قرآن با منابع تاریخی مقایسه شده است. این مقایسه در سه حیطه ساختار افقی، ساختار عمودی و ساختار و معنا صورت گرفته است. در فصل سوم زمینه‌ها و عوامل تأثیرگذار در وقوع حوادث را در قرآن و منابع تاریخی به صورت جداگانه بررسی شده است. از جمله این عوامل از نگاه قرآن، اراده و فرمان الهی، امتحان الهی، وعد و پیمان مسلمانان با پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small> و از نگاه منابع تاریخی، خروج قریش در دفاع از کاروان، اصرار به جنگ از سوی ابوجهل و... می‌باشد و در آخر فصل بررسی تطبیقی میان این دو دسته صورت گرفته است. در فصل چهارم عوامل تأثیرگذار در حین وقوع حوادث بررسی شده است. فصل پنجم اعتبار قرآن، روایات تاریخی و راویان را مورد سنجش قرار داده است. در فصل آخر شبهات مستشرقین در رابطه با دوران مدنی پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small> مورد بررسی و نقد قرار گرفته و در نهایت، به جمع بندی مطالب پرداخته شده است.</p>	

۳۲- عنوان: نقد و بررسی دیدگاه‌های مستشرقین پیرامون وحیانی بودن قرآن	
دانشجو و مقطع: محمد ابراهیم روشن ضمیر / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: محمد هادی معرفت	تاریخ دفاع: ۱۳۷۹
دانشگاه: دانشگاه علوم اسلامی رضوی	تعداد صفحات: ۲۱۰ ص
محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه علوم و معارف رضوی مشهد	
<p>توضیحات: در مقدمه به تعریف استشراق و انگیزه‌ها و بیان برخی آثار مستشرقان در زمینه مطالعات قرآنی پرداخته شده است. در فصل اول به طرح برخی دیدگاه‌های مستشرقان پیرامون پیامبر اسلام <small>صلی الله علیه و آله</small> پرداخته شده است. در فصل دوم شبهه جعل قرآن توسط پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small>، داستان ورقه بن نوفل، داستان بحیرا، شبهه اخذ قرآن از غلام رومی، مورد نقد و بررسی قرار گرفته است. در فصل سوم طرح ادعای اقتباس قرآن از عهدین، دلایل این ادعا، بررسی اختلافات قرآن و عهدین، اعجاز قرآن، ادعای اخذ قرآن از زبان عامه مردم و پاسخ به آن آمده است. فصل چهارم به نقد استدلال مستشرقان به آیات قرآن برای اثبات اقتباس از عهدین پرداخته شده است. بررسی دیدگاه خاورشناسان درباره وحی، داستان ژاندارک، فرضیه ریچارد بل، افسانه غرائیق، پاسخ شبهات خاورشناسان درباره وحی، تفاوت وحی و الهام و... در فصل پنجم آمده است.</p>	

۳۳- عنوان: بررسی وحی قرآن و چگونگی آن از منظر خاورشناسان	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: رحمان آغازی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۵	استاد راهنما: سید رضا مؤدب
تعداد صفحات: ۱۵۶ ص	دانشگاه: دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه قم
	محل نگهداری: کتابخانه فرهنگ و معارف (رکورد ۲۷۳، ن، ۱، ث ۴۷۸)
<p>توضیحات: فصل اول: در بخش اول به مقدمات پژوهش و در دومین بخش به مفهوم شناسی پرداخته شده است. فصل دوم: چگونگی نزول وحی پیامبران الهی از منظر قرآن و دیگر ادیان آسمانی مورد بررسی قرار گرفته است. فصل سوم: تبیین چستی وحی از دیدگاه قرآن و اهل بیت و دانشمندان اسلامی مسائلی هستند که این فصل را تشکیل می دهند. فصل چهارم: در این فصل شبهات پیشینیان و خاورشناسان به طور جداگانه طرح شده و به تفصیل به پاسخ آنها پرداخته شده است. پایان نامه با نتیجه گیری و طرح پیشنهادات ختم می شود.</p>	

۳۴- عنوان: بررسی آرای شرق شناسان پیرامون گزارشات تاریخی قرآن	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: غلامحسین ناطقی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۵	استاد راهنما: محمد حسن زمانی
تعداد صفحات: ۲۵۴ ص	دانشگاه: مجتمع آموزش عالی امام خمینی <small>علیه السلام</small>
	محل نگهداری: کتابخانه جامعه العلوم (TH1072)
<p>توضیحات: این تحقیق در دو بخش ارائه گردیده است. در بخش اول با بیان کلیات و مبانی در مورد قرآن، اسلام شناسی، مطالعات قرآنی در غرب، تاریخ و تاریخ نگاری توضیحاتی داده شده است. در قسم تاریخ و تاریخ نگاری، واژه تاریخ ریشه یابی شده است. هم چنین مباحثی از قبیل روش قرآن در گزارش تاریخ، اهداف گزارش تاریخ در قرآن، اعجاز گزارشات تاریخی قرآن و دلایل اعجاز آنها بیان شده و زبان قرآن در گزارشات تاریخی مورد بررسی قرار گرفته است. فصل اول از بخش دوم به بررسی شبهه اقتباس گزارشات تاریخی قرآن از پیشینیان اختصاص یافته است. در این فصل شبهاتی از قبیل اخذ مطالب تاریخی قرآن از مصادر یهودی و مسیحی یا اخذ آنها از اعراب جاهلی، از شعر امیه بن ابی صلت، زرتشت و پارسیان طرح و بررسی و پاسخهای درخوری به آنها داده شده است. این فصل در پایان به اثبات ادعای اخذ مطالب تاریخی قرآن از وحی الهی می پردازد. در فصل دوم به نقد و بررسی پرسشها و شبهات مستشرقان نسبت به صحت گزارشات تاریخی قرآن می پردازد. شبهات و سولاتی از قبیل اینکه: آیا پدر ابراهیم آزر بوده یا تارخ؟ ذبیح اسماعیل بوده یا اسحاق؟</p>	

۳۵- عنوان: شخصیت اخلاقی پیامبر اکرم از نگاه قرآن و مستشرقان	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: ذوالنون محبوب خان / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۷ ش	استاد راهنما: محمد جواد اسکندرلو
تعداد صفحات: ۱۴۳ ص	دانشگاه: مدرسه امام خمینی <small>رضی الله عنه</small> ، جامعه المصطفی العالمیه
	محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی (TH۴۹۸)
توضیحات: در مقدمه، تاریخچه استشراق و اهداف مستشرقان نیز مطرح گردیده است. فصل اول: ابعاد اخلاقی شخصیت پیامبر از نگاه قرآن؛ آیاتی که به شخصیت پیامبر اشاره کرده اند مطرح شده از جمله صفات مذکور عبارتند از: مهربان، نجات‌دهنده، اسوه حسنه بودن، نرم‌خویی، دلسوزی و اخلاق عظیم. فصل دوم: فضایل اخلاقی پیامبر از منظر مستشرقان؛ زهد، قانون‌گذاری، شجاعت، مصلح جهانی بودن، فداکاری، عدالت خواهی، نظافت، مدیریت، صدق و صفات دیگر با نقل قول از مستشرقانی مانند ار. اف. بودلی، توماس کارلایل، جان بروا فرانسوی، واشنگتن ایروینگ، امیل در منگهام، فونس آتین دینته، ال. آ. سیدیو، جان باژت گلوب، فیلیپ. ک. حتی، ویل دورانت، حیدر بامات، ولن ویلی یه، ولتر، جرج سیل، لورا واکسیا واگلیری، هنری استب، جان دیون پورت، لمبتون و... بیان شده اند. اتهامات مستشرقان به شخصیت اخلاقی پیامبر در این فصل سوم بررسی می‌گردد موضوعات سوال ها عبارتند از: تعدد زوجات، جاه طلبی، خوشگذرانی، شاعر و کاهن بودن، صرع و جادوگری. تلاش شده تا با گفتارهایی از خود مستشرقان به این اتهامات پاسخ گفته شود.	

۳۶- عنوان: نقد ادعای مستشرقان در مورد تناقضات در قرآن	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: محمد الله حلیم اف / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۸۵-۸۶ ش	استاد راهنما: محمد جواد اسکندرلو
تعداد صفحات: ۱۸۳ ص	دانشگاه: مدرسه امام خمینی <small>رضی الله عنه</small> ، جامعه المصطفی العالمیه
	محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی (TH۱۱۲۹)
توضیحات: فصل اول کلیات را بیان نموده و در ضمن آن واژه‌های استشراق و تناقض را مفهوم‌شناسی کرده است. هم چنین زندگینامه مستشرقانی که مدعی وجود تناقض در قرآن شده اند، در پایان این فصل مورد اشاره قرار گرفته است. در فصل دوم ادعای تناقضات لفظی در قرآن در سه عنوان بررسی شده است: ۱- وجود اختلاف لفظی در قرآن ۲- تفاوت در تعداد کلمات قرآن ۳- عدم همخوانی برخی از آیات با قواعد ادبیات عرب. خاورشناسان برای اثبات ادعای خود مبنی بر همخوانی نداشتن برخی از این آیات قرآن با قواعد ادبیات عرب به موارد متعددی تمسک کرده اند، از جمله: مرفوع خوانده شدن معطوف بر اسم منصوب، منصوب آمدن فاعل، مذکر آمدن خبر اسم مؤنث و... که برای هر کدام از آنها پاسخهایی داده می‌شود. فصل سوم به بررسی ادعای تناقضات محتوایی آیات قرآن پرداخته است. در این قسمت مستشرقان در هشت مورد ادعا کرده اند که در محتوای قرآن تناقض وجود دارد؛ از جمله در آیات تشریح؛ در آیات تکوین، آیات قیامت، آیات قصص و... که هر یک از آنها بررسی شده (جمعاً ۴۲ اشکال مطرح شده) و پاسخهای مناسب داده شده است. محقق در فصل چهارم در قالب یک جواب نقضی به یهودیان و مسیحیان به ۲۴ مورد از آیات متناقض در کتاب مقدس اشاره می‌کند از جمله تعارض در مور پدر زکریا، تعارض در تعداد پسران الیغار، تعارض در مورد ندامت خداوند از آفرینش انسان و... پایان‌نامه با جمع بندی و نتیجه‌گیری مناسبی پایان می‌پذیرد.	

۳۷- عنوان: بررسی فرشته وحی از دیدگاه قرآن و مستشرقان	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: سید فیاض حسین بخارایی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۷ ش	استاد راهنما: محمد جواد اسکندرلو
تعداد صفحات: ۱۵۱ ص	دانشگاه: مدرسه امام خمینی <small>علیه السلام</small> ، جامعه المصطفی العالمیه
	محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی (TH1543)
<p>توضیحات:</p> <p>در فصل اول پس از مفهومی‌شناسی واژه فرشته و واژگان مرتبط، به اثبات فرشته وحی با دلایل قرآنی روایی و فلسفی پرداخته است. اقسام فرشتگان نیز در این فصل مورد بررسی قرار گرفته اند. بخش پایانی این فصل به مفهوم شناسی استشراق اختصاص دارد.</p> <p>فصل دوم به بیان اوصاف فرشته وحی و نقش او و چگونگی پیام آوری او پرداخته است.</p> <p>فصل سوم به طرح آراء و دیدگاههای مستشرقان پیرامون فرشته وحی اختصاص دارد و با تقسیم آنان به معتقدان و منکران نزول فرشته وحی بر پیامبر، به بیان و نقد و بررسی دیدگاه های آنان پرداخته شده است. در بخشی از این فصل شبهات مستشرقان پیرامون فرشته وحی مورد نقد و بررسی قرار گرفته است.</p>	

۳۸- عنوان: نقد اهم شبهات مستشرقان در مورد وحی بر پیامبر <small>صلی الله علیه و آله و سلم</small>	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: سید فرمان حیدر تقوی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۸۶ - ۸۵ ش	استاد راهنما: محمد حسن زمانی
تعداد صفحات: ۲۵۲ ص	دانشگاه: مدرسه امام خمینی <small>علیه السلام</small> ، جامعه المصطفی العالمیه
	محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی (THV84)
<p>توضیحات:</p> <p>این پایان نامه پس از مقدمه در چهار فصل طراحی شده است.</p> <p>در فصل اول کلیات مورد بحث قرار گرفته و واژه استشراق مفهوم شناسی شده است.</p> <p>در فصل دوم واژه وحی مد نظر قرار گرفته و حقیقت آن از منظر مسیحیان و یهودیان مورد بررسی قرار گرفته.</p> <p>همچنین به وحی در قرآن و نیز شبهاتی پیرامون امکان وحی پرداخته شده است.</p> <p>فصل سوم ویژگی های پیامبر را از دیدگاه مستشرقان توصیف کرده است.</p> <p>فصل چهارم منشا و مصدر قرآن را بررسی کرده و دیدگاه های مستشرقان را بیان کرده و شبهات آنان را با پرسش و پاسخ هایی پاسخ داده است. در خلال این فصل مقایسه ای گذرا میان قرآن و متون تحریف شده صورت پذیرفته است.</p>	

۳۹- عنوان: واژگان دخیل در قرآن و نقد دیدگاه‌های مستشرقان	
رشته: تفسیر و علوم قرآن	دانشجو و مقطع: شجاعت علی جوادی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۷ ش	استاد راهنما: سید محمود دشتی
تعداد صفحات: ۲۷۲ ص	دانشگاه: مدرسه امام خمینی <small>رضی الله عنه</small> ، جامعه المصطفی العالمیه
	محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی (TH۱۸۱۹)
<p>توضیحات:</p> <p>بخش اول به کلیات اختصاص دارد. در فصل اول از این بخش ضرورت واژه‌شناسی، تعریف علم مفردات و شاخه‌های آن بیان شده است.</p> <p>فصل دوم این بخش به استشراق و فعالیت‌های مستشرقان اختصاص دارد.</p> <p>در فصل سوم به تاثیر متقابل زبان‌ها در یکدیگر و زمینه‌های وام‌گیری آنها از همدیگر می‌پردازد.</p> <p>بخش دوم به واژگان دخیل در قرآن و نقد آرای مستشرقان اختصاص یافته است. در فصل اول دیدگاه‌های مختلف در مورد وقوع واژگان بیگانه در قرآن را بیان می‌کند. فصل دوم واژگان دخیل در قرآن را فهرست‌وار بیان کرده و از کتب مختلف نقل می‌کند. در ادامه آرای دانشمندان اسلامی و آرتور جفری را در این مورد بیان کرده و در نهایت مقترقات و مشترکات دانشمندان مسلمان را با آرتور جفری مشخص می‌کند.</p> <p>در آخرین فصل از بخش دوم، آرای مستشرقان را درباره بیست واژه قرآنی بیان کرده و به نقد آن پرداخته و در هر مورد به بررسی معنای درست واژه پرداخته است. از جمله این واژگان اجر، اساطیر، اسلم و بارک می‌باشد.</p>	

۴۰- عنوان: دیدگاه‌های نولدکه در مورد رسم الخط و قرائت قرآن و نقد آن	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: سید حسن حسینی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۷ ش	استاد راهنما: محمد جواد اسکندرلو
تعداد صفحات: ۲۲۸ ص	دانشگاه: مدرسه امام خمینی <small>رضی الله عنه</small> ، جامعه المصطفی العالمیه
	محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی (TH۱۷۷۵)
<p>توضیحات:</p> <p>مقدمه پایان‌نامه به خلاصه‌ای از زندگینامه تنودور نولدکه و دکتر جرج تامر پرداخته است.</p> <p>این پایان‌نامه به دو بخش و هر بخش به سه فصل تقسیم شده است. موضوع بخش اول، رسم الخط است. در فصل اول از این بخش پس از مفهوم شناسی رسم الخط در مورد پیدایش و اقسام رسم الخط بحث شده است. فصل دوم به خطوط مرسوم قرآنی تا دوره عثمانی اشاره دارد. فصل سوم به سیر تحولات رسم الخط قرآنی پس از دوره عثمانی تاکنون پرداخته است.</p> <p>بخش دوم به موضوع قرائت اختصاص دارد.</p> <p>در فصل اول از این بخش کلیاتی در مورد قرائت همچون مفهوم شناسی قرائت و اقسام آن بیان شده است. در این فصل پس از طرح آرای نولدکه در این زمینه، به نقد و بررسی آن پرداخته شده است.</p> <p>فصل دوم به معیار قرائت، توحید مصاحف و تواتر قرائت می‌پردازد و به شبهات نولدکه در این باره پاسخ داده شده است.</p> <p>فصل سوم در مورد اختلاف قرائت و دیدگاه‌های برخی دانشمندان شیعه در این مورد می‌باشد. در این فصل به چپستی احرف سبعة و آرای نولدکه و پاسخ به شبهات او پرداخته شده است.</p>	

۴۱- عنوان: بررسی دیدگاه‌های مستشرقین در باب زندگی پیامبر اسلام ﷺ در نیمه اول قرن بیستم	
دانشجو و مقطع: زیبا شفیعی خوزانی / کارشناسی ارشد	رشته: تاریخ اسلام
استاد راهنما: محمد علی چلونگر	تاریخ دفاع: ۱۳۸۰ ش
دانشگاه: دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه اصفهان	تعداد صفحات: ۱۸۷ ص
محل نگهداری: بنیاد فرهنگ و معارف امام رضا (ع) (PB۱۶۸۰)	
توضیحات:	
<p>مقدمه و معرفی و شناخت منابع در ابتدای پایان‌نامه آمده است و در بخش معرفی منابع آثار مستشرقینی همچون نیا ابوت، رژی بلاشر، موننگمری وات، تئودر نولدکه، سرتوماس آرنولد، کارل بروکلمان، ایلیا پاولویچ پطروشفسکی، ژان سوازه، گلدزیهر، هامیلتون گیب و گوستاو لویون به چشم می‌خورد.</p> <p>در ادامه، فصل‌های پایان‌نامه در سه فصل کلی ارائه گردیده است: ۱. مستشرقان و پیامبر اسلام، ۲. پیامبر اسلام در مکه، ۳. پیامبر اسلام در مدینه.</p> <p>در فصل اول مقدماتی درباره شرق‌شناسی و پیشینه و انگیزه‌های آن بیان می‌شود در ادامه دیدگاه‌های اروپاییان در دوره‌های مختلف نسبت به پیامبر بررسی می‌گردد و در نهایت منابعی که مستشرقین استفاده می‌کنند از جمله قرآن و میزان اعتبار منابع در نزد مستشرقین بیان می‌گردند.</p> <p>در فصل دوم موضع شرق‌شناسان نسبت به پیامبر، پیشینه دینی پیامبر، زمینه‌های پیامبری، وحی و رسالت وی، شبهه صرع، کذب، شبهه غذایی، تأثیرپذیری قرآن از مسیحیت، تحریف و عدم تحریف قرآن، امی بودن پیامبر در قرآن و... بررسی می‌گردند.</p> <p>فصل سوم مباحثی از قبیل تغییر رفتار پیامبر در مدینه، سیاستمداری ایشان، روابط پیامبر و یهود، تغییر قبله، برداشت مستشرقین از تغییر قبله، جنگ‌ها و ازدواج‌های پیامبر بازگو می‌شوند.</p>	

۴۲- عنوان: نقد و ترجمه مقاله «حدیث و قرآن» از دایره المعارف قرآن لیدن	
دانشجو و مقطع: سید حسین علوی / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: محمد حسن زمانی	تاریخ دفاع: ۱۳۸۶ ش
دانشگاه: مدرسه امام خمینی (ره) جامعه المصطفی العالمیه	تعداد صفحات: ۱۸۶ ص
محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی العالمیه (TH۳۲۸)	
توضیحات:	
<p>در اولین بخش از فصل اول کلیات تحقیق بیان شده و در بخش دوم آن واژه‌هایی از قبیل علوم قرآنی، حدیث و سنت، سند و طریق حدیث، تفسیر، تاریخ‌گذاری و خاورشناسی مفهوم شناسی شده است.</p> <p>بخش سوم مروری گذرا به تاریخ حدیث دارد و فصل دوم به ترجمه مقاله می‌پردازد.</p> <p>در فصل سوم به نقد و بررسی این مقاله پرداخته است. مقاله در دست نقد شامل ۱۱ بخش می‌باشد که هر کدام از آنها موضوع مستقلی را مورد بررسی قرار داده است. از جمله: آغاز وحی، جمع قرآن، احادیث مربوط به قرائت، گزارش‌های تاریخی و... که محقق به هر کدام از این بخشها به طور جداگانه پرداخته و آنها را مورد نقد و بررسی قرار داده است.</p> <p>فصل چهارم جمع‌بندی و نتیجه‌گیری هر کدام از فصول را در بر دارد و در آخر پیشنهاداتی برای محققین راجع به بررسی و نقد دایره المعارف قرآن لایدن ارائه می‌کند.</p>	

۴۳- عنوان: عرض و نقد الآراء المستشرقین حول تفسیر الشیعه الامامیه للقرآن من خلال کتاب «مذاهب التفسیر الاسلامی»	
دانشجو و مقطع: صاحب ملکوتی / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: فتح الله نجارزادگان	تاریخ دفاع: ۱۳۸۳ ش
دانشگاه: مجتمع آموزش عالی امام خمینی <small>علیه السلام</small>	تعداد صفحات: ۲۰۹ ص
محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی العالمیه (TH۱۲۰۶)	
<p>توضیحات: این پایان‌نامه به زبان عربی و در یک مدخل و سه فصل تدوین شده است. در مدخل به مفهوم شناسی تاریخ، استشرق و اهداف آن و نیز زندگینامه علمی گل‌دزیهر می‌پردازد. فصل اول به مبانی تفسیر قرآن کریم در نزد شیعه اختصاص دارد. از جمله این مبانی حجیت ظواهر قرآن، حجیت قول معصوم و اهتمام به تأویل است. فصل دوم به روش شناسی مطالعات قرآنی مستشرقان اختصاص دارد. مباحثی همچون ماهیت فهم مستشرقان از قرآن و نیز روش شناسی مطالعات قرآنی آنان، در این فصل مورد نقد و بررسی قرار گرفته است و به طور ویژه روش گل‌دزیهر را مورد توجه قرار داده است. فصل سوم به نقد و بررسی آراء گل‌دزیهر در کتاب مذاهب التفسیر الاسلامی پرداخته است و شبهات و اتهامات او به شیعه، مبنی بر تحریف قرآن و نیز شبهاتش درباره تفاسیر و قرائت شیعه و تأویلات قرآنی آنان طرح و مورد نقد قرار گرفته است. در پایان به بیان دیدگاه‌های گل‌دزیهر در مورد تأویل آیات قرآن به اهل بیت یا دشمنان آنان و نیز تأویل آیاتی به رجعت ظهور امام زمان (ع) پرداخته است.</p>	

۴۴- عنوان: قراءة نقدیة فی کتاب (تاریخ للقرآن) للمشرق تودور نولدکه	
دانشجو و مقطع: سید حسن هاشمی / کارشناسی ارشد	رشته: فقه و معارف اسلامی
استاد راهنما: حیدر حب الله	تاریخ دفاع: ۱۳۸۹ ش
دانشگاه: مدرسه امام خمینی <small>علیه السلام</small> جامعه المصطفی العالمیه	تعداد صفحات: ۲۲۸ ص
محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی العالمیه (TH۲۲۷۵)	
<p>توضیحات: مباحث پایان‌نامه در سه فصل تنظیم شده است: در فصل اول، پس از شناسایی نوع موضع‌گیری تودور نولدکه در مورد قرآن و آموزه‌های قرآنی، حرکت صورت گرفته در مورد مطالعه قرآن از سوی مستشرقان و اهداف پیدا و پنهان آنان در این زمینه مطرح گردیده است. در ادامه پس از بحث و بررسی روش‌های مستشرقان در مطالعه قرآن، ترجمه‌های صورت گرفته از قرآن به زبان‌های مختلف اروپایی معرفی شده است. معرفی تودور نولدکه و افکار او، طرح دیدگاه‌های دانشمندان مسلمان در مورد شخصیت علمی وی و آثار او در زمینه‌های تاریخ اسلام و قرآن مطالب پایانی فصل اول می‌باشد. در فصل دوم، پس از اشاره به دیدگاه‌های نولدکه در مورد وحی و ماهیت آن، به مفهوم اغوی و اصطلاحی وحی، فرق وحی نبوی با غیر آن، ضرورت وحی و ماهیت آن مفهوم وحی نزد دانشمندان غرب پرداخته شده است. دیدگاه نولدکه در مورد نبوت حضرت محمد و اعجاز قرآن، بشارت کتاب‌های مقدس در مورد نبوت حضرت محمد و تأثیر اندیشه‌های پیامبر اسلام در قرآن از منظر وی و نقد آنان مباحث پایانی فصل دوم را تشکیل داده است. در فصل سوم، ابتدا دیدگاه‌های نولدکه در مورد ترتیب زمانی نزول قرآن در مکه و مدینه و کیفیت جمع‌آوری آن مطرح و نقد گردیده و سپس آرای سایر مستشرقان، در زمینه تاریخ نزول قرآن، ترتیب قرآن فعلی، ویژگی‌های سوره‌های قرآن، روش نولدکه در بیان ترتیب نزول قرآن، مصحف امام علی و وحدت مصاحف، بحث و نقد شده است.</p>	

۴۵- عنوان: نقد و بررسی خاستگاه‌ها و مبانی نظریه تأثیرپذیری قرآن از فرهنگ زمانه	
دانشجو و مقطع: مختار حسین حیدری / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: حیدر علی رستمی	تاریخ دفاع: ۱۳۸۷ ش
دانشگاه: مدرسه امام خمینی <small>رضی الله عنه</small> ، جامعه المصطفی العالمیه	تعداد صفحات: ۲۱۰ ص
محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی العالمیه (TH۱۸۵۸)	
توضیحات: در فصل آغازین، کلیات تحقیق و واژگان کلیدی آن مانند فرهنگ زمانه، قرآن، تأثیرپذیری و خاستگاه تاریخی و نظری فوق‌الذکر معنا شده است. فصل دوم به بیان رابطه بین قرآن و فرهنگ زمانه و برخوردهای قرآن کریم با فرهنگ حاکم بر عصر جاهلیت اختصاص یافته است. نویسنده در فصل سوم مبانی اثرپذیری قرآن از فرهنگ زمان خویش و ادله قائلان به این نظریه را بیان کرده است. سپس ارتباط داشتن قرآن با سطح فکر مردم، عمق داشتن آیات قرآن، برداشت‌های مختلف از قرآن متعارض بودن جامعیت و جهانی بودن قرآن با اثرپذیرفتن آن با فرهنگ زمانه را تبیین نموده است. پایان بخش این پژوهش فصل چهارم است که در آن، نگارنده خاستگاه‌های و مبانی نظریه پیدایش تفکر اثرپذیری قرآن از فرهنگ زمانه را مطرح می‌کند. آن‌گاه به اثبات و حیانت قرآن و اعجاز آن و فراتر از فرهنگ زمانه بودن قرآن پرداخته است. در پایان، توهم وجود تعارض در قرآن و مطرح شدن برخی از عقاید مردم زمان نزول در قرآن را مورد شرح و بررسی قرار داده است.	

۴۶- عنوان: نقد و بررسی کتاب «الانجیل فی القرآن» اثر: اب یوسف درة حداد	
دانشجو و مقطع: رحیم سراجی / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: ولی الله نقی پور فر	تاریخ دفاع: ۱۳۸۳ ش
دانشگاه: دانشکده اصول دین قم	تعداد صفحات: ۵۲۳ ص
محل نگهداری: کتابخانه دانشکده اصول الدین (ش ۱۳۳)	
توضیحات: پیشگفتار درباره معرفی نویسنده، محیط زندگی، تألیفات و موضوع کتاب وی می‌باشد و نیز روش و اسلوب پژوهش را در این زمینه بیان کرده است. فصل اول: در این فصل شیوه مولف در ده موضوع همراه با بیان اصطلاحات و مفاهیم در قالب ده مبحث نقد کرده و در هر بحثی مجموعه‌ای از مثال‌ها را به عنوان مصادیق آن ذکر و نقد کرده است و در واقع هر مثال بیانگر شبهه یا اشکالی است که یوسف حداد در اثرش عنوان کرده و ناقد بدان‌ها پاسخ گفته است. اینک مباحث دهگانه مورد نقد در پی می‌آید: ۱. تفسیر به رأی، ۲. اعمال سلیقه و پیروی از هوای نفس، ۳. پیروی از متشابه و نادیده گرفتن محکم، ۴. کاربرد سلیقه‌ای آیات و نادیده گرفتن ابتدا و انتها آیات و آیات دیگر، ۵. گزافه‌گویی، ۶. کلمات را از معنای خود تغییر می‌دهد، ۷. دروغ بستن به قرآن، ۸. برخورد سطحی با مفاهیم قرآن، ۹. نبود واقع بینی در نتیجه بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی، ۱۰. دوگانگی و تناقض در احکام. فصل دوم: این فصل به نقد و بررسی موضوع‌های اساسی کتاب می‌پردازد که ذیلاً آن‌ها را می‌آوریم. ۱. منبع نصوص قرآنی، ۲. مصون بودن قرآن از اضافات، ۳. منبع کتاب‌های عهدین، ۴. نسخ، ۵. لقب‌های مسیح در مسیحیت و نقد آن‌ها که عبارتند از: الف) پسر خدا؛ ب) خدا بودن یسوع مسیح؛ ج) بره خدا، ۶. خداوندی عیسی مسیح، ۷. اعتقاد به تثلیث، ۸. گناه اصلی و قربانی، ۹. مسیح در قرآن. در پایان نتیجه بحث را می‌آورد و بی‌دقتی نویسنده در نقل آیات قرآنی را یادآور می‌شود. و فهرست آیات و روایاتی که در ضمن تحقیق آمده و نیز منابع تحقیق را در فرجام آورده است.	

۴۷- عنوان: بررسی شبهات اعجاز قرآن کریم	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: حمید پورپاک / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۰ ش	استاد راهنما: عباسعلی عمید زنجانی
تعداد صفحات: ۸۱ ص	دانشگاه: مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی <small>علیه السلام</small>
	محل نگهداری: کتابخانه مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی، ش ۳۰۰
توضیحات:	
<p>در فصل اول، جایگاه اعجاز قرآن در مباحث علوم قرآن، دستاورد اعجاز، مفاد اصلی اعجاز، امکان عقلی اعجاز و وجوه اعجاز تبیین گشته و آنگاه نگاهی گذرا به سیر تاریخی بررسی اعجاز قرآن شده است.</p> <p>در فصل دوم: مهمترین شبهات اعجاز قرآن کریم بررسی شده است. اولین بحث این فصل به اتهام تناقض به آن اختصاص دارد که به مواردی از آن اشاره و پاسخ داده شده است. دومین بحث به این شبهه که قرآن ساخته پیامبر است، پاسخ داده شده است. بحث سوم به پاسخ شبهه مخالفت قرآن با علم و نیز برخی اشکالات مطرح شده در باره قصص قرآن است. آخرین اشکال و شبهه‌ای که مطرح و به آن پاسخ داده شده، مسأله پراکندگی و انقطاع کلام الهی است که برخی خاورشناسان آن را مطرح و در این خصوص به برخی آیات تمسک جسته‌اند.</p>	

۴۸- عنوان: قرآن و فرهنگ عصر نزول	
رشته: فلسفه دین	دانشجو و مقطع: حسین فقیه / دکتری
تاریخ دفاع: ۱۳۸۹ ش	استاد راهنما: احمد واعظی
تعداد صفحات: ۲۶۹ ص	دانشگاه: مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی <small>علیه السلام</small>
	محل نگهداری: کتابخانه مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی، ش ۶۹۱
توضیحات:	
<p>فصل اول: کلیات؛ در فصل اول این نوشتار پس از بیان کلیات و مفهوم شناسی واژه‌های کلیدی، نخست به جلوه‌های فرهنگی عصر نزول در قرآن اشاره گردیده و سپس به برخی از مبادی نظری تأثیرپذیری متن از فرهنگ پرداخته شده است.</p> <p>فصل دوم: مستشرقین و دیدگاه اقتباس؛ در این فصل بعد از بیان تاریخچه مختصری از مستشرقین، مبانی نظری ایشان و دیدگاه خلیل عبدالکریم و یوسف حداد مورد بررسی قرار می‌گیرد.</p> <p>عنوان فصل سوم روشنفکران دینی و دیدگاه «قرآن، کلام بشری با خاستگاه الهی» است. در این فصل دیدگاه دو اندیشمند مسلمان (دکتر عبدالکریم سروش و نصر حامد ابوزید) مبنی بر «قرآن کلام بشری با خاستگاه الهی»، مورد بررسی و نقد قرار گرفته است. محورهای اصلی بحث در این فصل عبارتند از: بررسی و نقد مبانی نظری دیدگاه روشنفکران دینی، پیامدهای دیدگاه آنها، و سرانجام تبارشناسی نظریه قرآن، کلام بشری با خاستگاه الهی.</p> <p>فصل چهارم: دیدگاه «نزول تاریخی و حضور فراتاریخی قرآن» (دیدگاه مختار)؛ بالاخره پس از بررسی و نقد دیدگاه مستشرقین و روشنفکران دینی راجع به تأثیرپذیری قرآن از فرهنگ عصر نزول، در فصل چهارم به تبیین مبانی نظری دیدگاه مختار و دستاوردهای آن پرداخته شده است. دستاوردها، جمع‌بندی و نتیجه‌گیری و پیشنهادها در این فصل آمده‌اند.</p>	

۴۹- عنوان: نقد و بررسی دیدگاه‌های جدید درباره وحی	
دانشجو و مقطع: سکینه حکیمی / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: محمد هادی قندهاری	تاریخ دفاع: ۱۳۸۷ ش
دانشگاه: دانشکده اصول الدین قم	تعداد صفحات: ۱۷۴ ص
محل نگهداری: کتابخانه دانشکده اصول الدین قم، ش ۴۰۸	
<p>توضیحات: این پایان‌نامه در هفت فصل تدوین شده است: فصل اول: کلیات تحقیق اعم از توصیف موضوع، ضرورت، مسئله، پیشینه، منابع و فرضیه های تحقیق را دربردارد. فصل دوم: معنای وحی را در لغت و اصطلاح بررسی می‌کند. فصل سوم: وحی در اسلام؛ انواع وحی را در قرآن همچنین راه شناخت وحی را توضیح می‌دهد. فصل چهارم: وحی را از دیدگاه اهل کتاب در دو بحث جداگانه از یهودیت و مسیحیت می‌آورد. فصل پنجم: وحی در گفتار مستشرقان؛ به توضیح نظرات منکران وحی در طول تاریخ و عصر نوین اختصاص دارد که در این بخش نظریه نفسی انگاری، تجلی انگاری و نبوغ انگاری را ذکر می‌کند. فصل ششم: وحی در کلام جدید؛ این فصل موضوع تجربه دینی را مفصل توضیح می‌دهد. فصل هفتم: دگراندیشان مسلمان؛ که به دیدگاه های اقبال لاهوری، شریعتی و سروش اختصاص دارد.</p>	

۵۰- عنوان: آراء و نظرات المستشرقین الفرنسيين فی الدراسات القرآنيه روجيس بلاشير و جاك بيرك انموذجا	
دانشجو و مقطع: نظیره غلاب / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: محمد جواد اسکندرلو	تاریخ دفاع: ۱۳۸۷ ش
دانشگاه: دانشکده اصول الدین قم	تعداد صفحات: ۱۹۲ ص
محل نگهداری: کتابخانه دانشکده اصول الدین قم، ش ۴۱۷	
<p>توضیحات: در فصل اول طی سه مبحث ابتدا تاریخچه و تعریف استشراق می‌آید و بعد از آن توضیحاتی راجع به استشراق فرانسوی ذکر می‌شود و در نهایت تأثیر مستشرقین فرانسوی بر متفکران اسلامی مانند محمد آركون و نصر حامد ابوزید بررسی می‌گردد. فصل دوم نظرات روجیس بلاشر را توضیح می‌دهد در ابتدا زندگی نامه مختصری از وی ارائه می‌گردد و در ادامه نظریات بلاشر در ارتباط با ترجمه قرآن مطرح شده است. سپس مقاله روجیس بلاشر راجع به مکی و مدنی بودن سور در قرآن و تقسیم رباعی سور بررسی می‌شود. مبحث چهارم این فصل ظاهر وحی را از نظر بلاشر و مبحث پنجم تدوین و جمع قرآن را در نظر وی مطرح می‌کند. در نهایت مبحث ششم توضیحاتی راجع به کل قرآن در مجموع و علوم قرآنی می‌آورد. فصل سوم در چهار مبحث آراء جاک بیرک را توضیح می‌دهد در این فصل ابتدا زندگی نامه مختصری از بیرک می‌آید و در ادامه نظرات وی راجع به ترجمه قرآن، ترتیب سور، تکرار و تباین در قرآن، عدم مطابقت قرآن با قواعد نحوی، تأثیر پذیری قرآن از افکار رومی و شعر جاهلی، جمع قرآن و اعجاز قرآن مطرح می‌شوند. فصل چهارم پایان‌نامه، به مقایسه بین دیدگاه های روجیس بلاشر و جاک بیرک می‌پردازد و تشابهات و امتیازات هر یک را بیان می‌کند. خاتمه پایان‌نامه، نتیجه گیری های به دست آمده را ذکر می‌کند.</p>	

۵۱- عنوان: محمد آرکون و منهجه القرآنی در اسه نقدیه	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: احمد سعدی / دکتری
تاریخ دفاع: ۱۳۸۹ ش	استاد راهنما: احمد واعظی
تعداد صفحات: ۳۹۳ ص	دانشگاه: دانشکده اصول الدین قم
	محل نگهداری: کتابخانه دانشکده اصول الدین قم، ش ۴۵۹
<p>توضیحات: تتضمن الرساله مقدمه و خمسہ فصول: الفصل الاول: «محمد آرکون من النشأه إلى التكوين» و يتعرض إلى حياه ارکون و المدارس التي أثرت عليه فكرياً. الفصل الثاني: «محمد آرکون من المنهج إلى المشروع» و يتطرق إلى اهداف مخططه و منهجه‌ای الاسلاميات التطبيقية، و مشروعه و هو نقد العقل الاسلامي، و إلى الاليات و العلوم التي اعتمدها. الفصل الثالث: «محمد آرکون من التراث إلى القرآن» و يتناول عمليه الانتقال من نقد التراث إلى نقد القرآن، و الوحي و تدوين القرآن و التاريخيه و التقديس و الحقيقه و آليات فهم القرآن و علوم القرآن. الفصل الرابع: «محمد آرکون من نقد القرآن إلى القراءه» و يتناول تطبيق ارکون المناهج و الادوات على القرآن لتقديم قراءه جديده للقرآن. الفصل الخامس: «محمد آرکون من نقد الذات إلى نقد المنهج» حيث يتعرض إلى نقد ارکون على مستوى الذات و المنهج و يتم التأكيد على منهجه القرآنی. نتایج البحث و الملاحق يتناول مصطلحات ارکون و تعاريفه في تأليفاته.</p>	

۵۲- عنوان: قرآن پژوهی آکادمیک در عصر پسا روشنگری از دایره‌المعارف قرآن لایدن	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: حجت‌الله کمال نوش آبادی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۷ ش	استاد راهنما: محمد جواد اسکندرلو
تعداد صفحات: —	دانشگاه: علوم و معارف قرآن کریم قم
	محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم
<p>توضیحات: این پایان‌نامه از سه فصل تشکیل شده است: فصل اول مربوط به کلیات بحث شامل طرح تحقیق، مفهوم شناسی استشرق، معرفی و گزارشی از دایره‌المعارف قرآن لایدن میباشد. در فصل دوم مدخل مورد نظر به طور کامل ترجمه شده است. فصل سوم مربوط به بررسی و نقد مقاله، ذکر امتیازات و نواقص، اشکالات و ابهامات مقاله است. در بخش اشکالات و نواقص چند مبحث مطرح شده است از جمله تاریخ گذاری، ساختار و محتوای قرآن، مصدر و منشا قرآن و زبان قرآن و... در پایان به جمع بندی و نتیجه گیری مطالب پرداخته و پیشنهاداتی جهت مطالعه و بررسی بیشتر ارائه شده است.</p>	

۵۳- عنوان: امی بودن پیامبر و پاسخ به شبهات	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: اسمعیلی بهاری / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۹ ش	استاد راهنما: عبدالرسول حسینی زاده
تعداد صفحات: ۱۷۹ ص	دانشگاه: علوم و معارف قرآن کریم قم
محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم قم	
توضیحات:	
<p>فصل اول دارای دو بخش می باشد که در بخش اول به کلیات با عناوینی همچون بیان مسئله ، ضرورت ، اهمیت آن، نتایج و نوآوری تحقیق ، پیشینه و... پرداخته شده است. در بخش دوم به مفهوم شناسی امی و بررسی ریشه های لغوی آن پرداخته شده است. فصل دوم دارای دو بخش می باشد؛ بخش اول به بررسی آیاتی که در آن واژه امی به کار رفته اختصاص داده شده است از جمله آیه ۷۸ سوره بقره، آیات ۲۰ و ۷۵ آل عمران، آیه ۱۵۷ اعراف و... و بخش دوم به بررسی روایاتی می پردازد که در این زمینه وجود دارد و عبارتند: از روایات خوانا و نویسا بودن پیامبر. روایاتی که دلالت می کند پیامبر می خواند ولی نمی نوشت. گزارش هایی ناخوانا بودن پیامبر. روایات ناخوانا و نانویسا بودن پیامبر. فصل سوم به بررسی شبهاتی که در مورد امی بودن پیامبر، پرداخته شده است که شامل یک مقدمه و دو بخش است: بخش اول به بررسی معنی واژه امی از نظر خاورشناسان، دیگر آیات قرآنی ، روایات تاریخی مربوط به دوران پیش از بعثت و دوران بعد از بعثت، اختصاص داده شده است. و بخش دوم به بررسی شبهاتی که در مورد اقتباس قرآن از کتب عهدین و همچنین از اشعار جاهلیت و نیز به شبهه متعلم بودن پیامبر پرداخته است. در پایان سخنان عده ای از خاورشناسان که با واقع نگری بخشی از حقیقت را در خصوص معجزه بودن قرآن از پذیرفته اند را آورده است.</p>	

۵۴- عنوان: ترجمه و نقد مدخل حدیث و قرآن از دایره المعارف قرآن و تطبیق آن با دایره المعارف های اسلام و دین	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: صغری مالکی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۹۰ ش	استاد راهنما: محمود واعظی
تعداد صفحات: —	دانشگاه: دانشکده علوم حدیث قم
محل نگهداری: دبیرخانه استشراف	
توضیحات:	
<p>در فصل اول به کلیات پرداخته شده است الفاظی از قبیل ترجمه، نقد، تطبیق، حدیث، قرآن، مدخل و دایره المعارف مفهوم شناسی شده است.</p> <p>فصل دوم به ترجمه مدخل حدیث و قرآن از دایره المعارف های سه گانه پرداخته است.</p> <p>فصل سوم را به نقد و بررسی مدخل حدیث و قرآن از دایره المعارف قرآن اختصاص یافته است. در این فصل بیوگرافی مختصری را از مولف مقاله بیان کرده و سپس به نقد و بررسی متن مقاله پرداخته است. در این بخش در ضمن مقدمه ای کلی به تعاریفی از حدیث و اسناد پرداخته و جایگاه متون حدیثی در دین، هم چنین میزان استفاده مولف از مصادر شیعی را بیان می کند. از دیگر اموری که مولف در این بخش به نقد بررسی آن پرداخته است اموری از قبیل: آغاز وحی الهی، جمع و گردآوری قرآن، احادیث مربوط به قرائت یا حروف سبعه، تلاوت، نقش ابن عباس در کلیات روایات تفسیری، احادیث درباره دستورات قرآنی، اسباب نزول، احادیثی در رابطه با فضائل آیات و سوره، مکتوبات حدیثی مرتبط با قرآن، منابع حدیثی شیعه می باشد. در نهایت به نقد و بررسی ساختار مقاله می پردازد.</p> <p>فصل چهارم به بررسی تطبیقی دایره المعارف قرآن با دو دایره المعارف اسلام و دین اختصاص دارد که در بخش اول به بررسی تطبیقی مدخل حدیث از دایره المعارف قرآن با دین و در بخش دوم به بررسی تطبیقی دایره المعارف قرآن با دایره المعارف اسلام پرداخته است.</p> <p>در فصل پنجم به جمع بندی مطالب مطرح شده در تحقیق پرداخته و به سوالات پاسخ داده است.</p> <p>فصل سوم متون انگلیسی مقالات به عنوان ضمیمه آورده شده است.</p>	

۵۵- عنوان: نقد دیدگاه‌های مستشرقان پیرامون فرهنگ جهاد و دفاع در قرآن	
دانشجو و مقطع: محمد کریم امیری / کارشناسی ارشد	رشته: تفسیر
استاد راهنما: محمد حسن زمانی	تاریخ دفاع: ۱۳۹۰ ش
دانشگاه: مجتمع آموزش عالی امام خمینی <small>نن</small>	تعداد صفحات: ۲۰۷ ص
محل نگهداری: کتابخانه مجتمع آموزش عالی امام خمینی <small>نن</small>	
توضیحات:	
<p>ابتدا با عنوان کلیات طرح تحقیق با مباحثی مانند سوالات، پیشینه، اهداف تحقیق و تاریخچه مستشرقین مطرح می‌شود. ادامه مطالب در چهار فصل به ترتیب ذیل ذکر می‌شوند:</p> <p>فصل اول: واژه شناسی؛ واژه های مستشرق، قرآن، فرهنگ، استشهد، انتحار، جهاد، صلح و... تبیین می‌شوند.</p> <p>فصل دوم: جایگاه جهاد در اسلام و دیگر ادیان؛ ابتدا توضیحات درباره اصل جهاد و تکوینی بودن آن می‌آید، در ادامه جایگاه جهاد در قرآن و دیگر ادیان بررسی می‌گردد و در قسمت سوم اهداف جهاد و پاسخ شبهات آن را در سه بخش؛ اهداف جهاد از منظر قرآن و حدیث، شبهات مستشرقان و پاسخ به شبهات آن‌ها توضیح می‌دهد. حاکمیت ارزش های اخلاقی بر جهاد اسلامی، رابطه جهاد با صلح گرایی در اسلام و خشونت از نگاه عقل و ادیان دیگر از مباحث دیگر این فصل هستند.</p> <p>فصل سوم: نقش جهاد در پیشرفت اسلام؛ عوامل پیشرفت اسلام جدای از جهاد مفصل توضیح داده می‌شوند و در ادامه شبهات مستشرقین را در این موضوع پاسخ می‌دهد.</p> <p>فصل چهارم: بازشناسی استشهد و پیشینه آن؛ در این فصل مبحث استشهد که موضوع شبهه در جهاد اسلامی شده است مورد بررسی قرار می‌گیرد.</p>	

۵۶- عنوان: نقش اجتماع زن در دایره المعارف قرآن (لیدن) و نقد آن	
دانشجو و مقطع: مریم نوشین / کارشناسی ارشد	رشته: تفسیر و علوم قرآن
استاد راهنما: مهدیه سادات مستقیم	تاریخ دفاع: ۱۳۸۸ ش
دانشگاه: جامعه المصطفی العالمیه، مؤسسه آموزش عالی بنت الهدی	تعداد صفحات: ۲۴۸ ص
محل نگهداری: کتابخانه مجتمع آموزش عالی امام خمینی <small>نن</small>	
توضیحات:	
<p>این نوشتار در چهار فصل تدوین شده و طرح تحقیق با عنوان کلیات قبل از فصول ارائه شده است.</p> <p>فصل اول: جریان شناسی استشراق و دایره المعارف نویسی؛ نویسنده در فصل اول به جریان شناسی استشراق و دایره المعارف نویسی پرداخته و تاریخچه استشراق و شکل گیری دایره المعارف نویسی در غرب (با تأکید بر دایره المعارف قرآن لیدن) و جایگاه آن را در جهان غرب و اسلام ارائه کرده و زمینه ها و اهداف نوشتن چنین دایره المعارفی را بررسی می‌کند.</p> <p>فصل دوم: بررسی و نقد مبانی نقش اجتماعی زن در دایره المعارف قرآن لیدن؛ وی در فصل دوم با نقد مبانی نقش اجتماعی زن در دایره المعارف قرآن لیدن، دیدگاه های نویسندگان مقالات آن دربار خلقت زن، مسایل روحی زنان، تکالیف زن و مرد در احکام اسلامی و مساوات آنان در همه جهات را شرح می‌دهد.</p> <p>فصل سوم: نقد و بررسی تصویر نقش اجتماعی زن در دایره المعارف قرآن؛ نگارنده در فصل سوم با اشاره به ترسیم نقش اجتماعی زن مسلمان در دایره المعارف قرآن (لیدن)، تصویر پردازی از فروتر بودن شأن و مقام اجتماعی زن مسلمان در برابر مرد، ضعف نمادین و وابستگی اجتماعی زن، تشبیه زن به زمین و تصویر پردازی تبعیض آمیز زن مسلمان از لحاظ اجتماعی را نقد می‌کند.</p> <p>فصل چهارم: نقد و بررسی جلوه های حضور زن در جامعه از منظر دایره المعارف قرآن لیدن؛ او در فصل چهارم نیز به نقد انزوای اجتماعی و گونه های حضور اجتماعی زن مسلمان، اشتغال و استقلال اقتصادی زنان، مشارکت سیاسی و لوازم حضور اجتماعی آنان در دایره المعارف قرآن (لیدن) می‌پردازد.</p> <p>تحلیل و نتیجه گیری و ملحقات با دو عنوان: ترجمه مقاله «زنان و قرآن» نوشته روت رادد، و زندگینامه و آثار ویراستاران و برخی از نویسندگان دایره المعارف قرآن لیدن، در انتها آمده است.</p>	

۵۷- عنوان: بررسی و نقد شبهات و اتهامات مستشرقان درباره شخصیت پیامبر اسلام	
دانشجو و مقطع: نوروز ادبی / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: محمد علی تجری	تاریخ دفاع: ۱۳۸۸ ش
دانشگاه: دانشکده الهیات دانشگاه قم	تعداد صفحات: ۲۲۵ ص
محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه قم (ش ۲۵۴)	
<p>توضیحات: پایان‌نامه در چهار فصل ارائه شده است: فصل اول: کلیات؛ مباحث طرح تحقیق، تعریف شرق شناسی، خاستگاه و اهداف استشراق، برتری پیامبر اسلام بر پیامبران پیشین، مستشرقان برجسته و دیدگاه مثبت برخی مستشرقان نسبت به پیامبر از مباحث این فصل هستند. فصل دوم: اتهام و شبهه شاعری و کهانت بر پیامبر؛ در دو بخش بیان شده است: بخش اول اتهام و شبهه شاعری و بررسی اشعار و شاعران جاهلی را بر عهده دارد. بخش دوم: شبهه کهانت و سجع در قرآن را مفصل بررسی می‌کند. فصل سوم: اتهام شبهه بیماری صرع و جنون بر پیامبر؛ بررسی روانشناختی صرع و جنون، تعریف وحی و نزول و سوالات در مورد آن، فرق الهام و وحی و مانند این مباحث در رد شبهه جنون و صرع پیامبر ذکر شده‌اند. فصل چهارم: اتهام و شبهه ساحری به پیامبر: بررسی معنا و پیشینه سحر، اتهام سحر بر پیامبر توسط مشرکان و مستشرقان، نقد اتهامات با شواهد تاریخی و قرآنی از مباحث این فصل می‌باشند. در نهایت نتایج و دستاوردها آمده است.</p>	

۵۸- عنوان: ترجمه، بررسی و نقد مدخل پلورالیزم دینی و قرآن از دایره‌المعارف قرآن لیدن	
دانشجو و مقطع: جواد محمدی / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: جواد نجفی	تاریخ دفاع: ۱۳۸۹ ش
دانشگاه: دانشکده الهیات دانشگاه قم	تعداد صفحات: ۱۶۱ ص
محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه قم (ش ۲۷۸)	
<p>توضیحات: در سه فصل و یک مقدمه ی کوتاه تنظیم شده است: فصل اول: کلیات؛ به مباحث طرح تحقیق می‌پردازد و در کنار آن معرفی اجمالی از دایره‌المعارف لیدن و نویسندگان مدخل مورد نظر و نظر ایشان را در خصوص تکثرگرایی را دربردارد. فصل دوم: ترجمه؛ مقاله پلورالیزم دینی و قرآن را در این فصل ترجمه می‌کند از جمله مباحث مطرح شده در مقاله عبارتند از: مفردات قرآنی در موضوع مقاله، اصطلاحات نشان‌گر تساهل قرآنی، اهل کتاب و ذمه، جوامع دینی اعم از یهودیان و مسیحیان و مجوسیان و صابئیان و حنفاء، مشرکان و بت پرستان، اشارات قرآن به رفتارهای متقابل بین دینی، وقایع حیشه و نجران، شیوه بیان جدلی و دفاعی، توافق و انتقاد و... فصل سوم: نقد و بررسی؛ مقاله ترجمه شده را ابتدا در مباحث مفردات قرآنی مورد نقد قرار می‌دهد و در ادامه نظرات نویسندگان مدخل را در خصوص جوامع دینی در قرآن به شدت مورد نقد قرار داده است همچنین موضوعاتی چون اشارات قرآن به رفتارهای متقابل بین دینی، آموزه‌های قرآن در مورد تکثرگرایی از جمله موارد نقد و بررسی شده هستند. نتایج پایان‌نامه به صورت مختصر بعد از فصول ارائه شده است.</p>	

۵۹- عنوان: ترجمه، نقد و بررسی مقاله «شکل و ساختار قرآن» نوشته انگلیکا نیوورث	
دانشجو و مقطع: رضا حاجیان / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: محمد جواد نجفی	تاریخ دفاع: ۱۳۸۴ ش
دانشگاه: دانشکده الهیات و معارف دانشگاه قم	تعداد صفحات: ۲۲۷ ص
محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه قم (ش ۱۳۵)	
<p>توضیحات:</p> <p>این رساله در سه فصل تنظیم شده است:</p> <p>در فصل نخست کلیات و مقدمات تحقیق، ضرورت، اهداف و اصطلاحات مربوط به موضوع اعم از شکل و ساختار قرآن، جمع و تدوین قرآن، تاریخ گذاری، سجع یا فاصله، مکی و مدنی، اسباب نزول، قصص و شرق‌شناسی توضیح داده شده است. همچنین در ادامه توضیحاتی در خصوص دوره های شرق شناسی، اهداف مستشرقان، تاریخ گذاری اسلامی و مختصری راجع به مستشرقان معروف از جمله انگلیکا نیوورث، نولدکه، رژی بلاشر، ریچارد بل و ویلیام مونتگمری وات آمده است.</p> <p>در فصل دوم تلاش بر ارائه ترجمه‌ای روان و در عین حال دقیق بوده است. از اهم موضوعات مقاله موارد ذیل می‌باشد: شکل و ساختار قرآن، تفکرات مقدماتی پیرامون جمع‌آوری و اعتبارسازی قرآن، تنگناهای روش‌شناختی، تأملاتی درباره روند متعارف اعتباربخشی قرآن، مسئله تاریخ‌گذاری آیات و سوره قرآن، عبارات مسجع، شفاهیت، قداست و اصالت قرآن، ساختار سوره ها، سوگندها، عبارت های معادشناختی، آیاتی مربوط به طبیعت، احکام مربوط به زندگی اجتماعی، اقسام سوره های اولیه دوره مکی و... در فصل سوم مواردی که کاستی و انتقادی بر مطالب، آراء و نظریات مشاهده شده، مورد بررسی و نقد قرار گرفته است. تأملاتی بر جریان اعتبار بخشی متن، تعیین سجع آیات به عنوان معیار تاریخ گذاری آیات قرآن، مکافات عمل، جدل در قرآن، ساختار سوره های مدنی، اهداف قصه پردازی در قرآن، مثالی در روایت و دیدگاه مفسران مسلمان، طبیعت در قرآن، اسباب نزول و سوره های مکی و مدنی از موارد مورد بحث در این بخش می‌باشند.</p> <p>جمع‌بندی و نتیجه‌گیری در انتهای رساله آمده است.</p>	

۶۰- عنوان: ترجمه و نقد مقاله «جوین بل» تحت عنوان «حدیث و قرآن» متشکل از (آغاز وحی، جمع قرآن، قرائات، اسباب نزول، منابع حدیثی شیعه و...)	
دانشجو و مقطع: الهام وظیفه‌آرا / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: محمد جواد نجفی	تاریخ دفاع: ۱۳۸۸ ش
دانشگاه: دانشکده الهیات و معارف دانشگاه قم	تعداد صفحات: ۲۰۸ ص
محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه قم (ش ۲۶۰)	
<p>توضیحات:</p> <p>پایان‌نامه در چهار فصل ارائه شده است:</p> <p>فصل اول: کلیات: مباحث طرح تحقیق، تعریف خاورشناسی، حدیث پژوهی در غرب، ینبل، دایرةالمعارف لیدن، روش‌شناسی ینبل در این فصل آمده است.</p> <p>فصل دوم: ترجمه مقاله قرآن و حدیث در این فصل آمده و مباحث آغاز وحی، جمع قرآن، قرائات هفت گانه، تلاوت، روایات تفسیری، اخبار تاریخی به ویژه اخبار در باب اسباب النزول، احادیث فضایل سوره ها و آیات، منابع حدیثی شیعه از مباحث آن است.</p> <p>فصل سوم با عنوان نقد کلی بر ساختار مقاله؛ روش و ساختار کلی مقاله ینبل را مورد نقد قرار داده است.</p> <p>فصل چهارم: با عنوان نقد محتوایی مقاله به موضوعاتی مانند احادیث آغاز وحی، جمع قرآن، قرائات هفتگانه، اخبار اسباب النزول و منابع حدیثی شیعه پرداخته و آنها را مورد نقد قرار داده است.</p>	

۶۱- عنوان: ترجمه و نقد کتاب «معرفی اجمالی قرآن» اثر مایکل کوک	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: سید محمد سادات تقوی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۹ ش	استاد راهنما: محمد کاظم شاکر
تعداد صفحات: ۲۹۱ ص	دانشگاه: دانشگاه قم، دانشکده الهیات
	محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه قم (ش ۲۷۶)
توضیحات: پایان نامه در سه بخش ارائه شده است: بخش اول: طرح تحقیق و خلاصه‌ای از بخش‌ها و فصول کتاب مورد ترجمه را در بر دارد. بخش دوم: ترجمه کتاب است که عناوین فصول آن در ذیل آمده است: پیشگفتار، مدخل، فصل اول: مقدمات، شامل تاریخچه قرآن؛ فصل دوم: پیام قرآن؛ شامل فاتحه الکتاب و دوستان و دشمنان خداوند و هدایت و راهنمایی؛ فصل سوم: اشاعه و ترویج قرآن؛ فصل چهارم: تفسیر قرآن کریم؛ مفسران در گذشته و حال، قرآن کریم و جهان بینی علمی، تحمل نمودن عقاید دیگران، برابری بین مردان و زنان؛ فصل پنجم: دیدگاه واقعی کتاب آسمانی؛ قرآن در جهان اسلام سنتی؛ فصل ششم: قرآن به مثابه مصحف؛ اندیشه کتابی مقدس؛ فصل هفتم: قرآن به مثابه متن؛ تدابیری برای نگهداری یک متن، قرائت، اعراب و حرکات؛ فصل هشتم: قرآن به مثابه عبادت؛ نقش عبادی و نیمه عبادی قرآن، چگونگی تلاوت و ترجمه قرآن؛ فصل نهم: قرآن کریم به عنوان یک حقیقت؛ شکنندگان حرمت شنبه، تحمل مذاهب نادرست، مفسران شیعه؛ فصل دهم: قرآن به عنوان یک موضوع عقیدتی، فصل یازدهم: جم آوری قرآن؛ فصل دوازدهم: قرآن کریم در زمان حیات پیامبر؛ اسباب نزول، مکی و مدنی، کنایات تند؛ فصل سیزدهم: شک‌ها و معماها، فصل چهاردهم: نتیجه. بخش سوم: نقد و بررسی کتاب و معرفی اجمالی آن؛ بعضی از مطالب کتاب به ترتیب فصول آن در این بخش نقد شده است. مسخ یهودیان، رابطه جرم با جریمه، نفی مثلث از خدا، شبهه تحریف و... از جمله مطالب مورد نقد آن است.	

۶۲- عنوان: ترجمه و نقد و بررسی بخش‌هایی از آثار آندرو ریپین	
رشته: علوم قرآن و حدیث	دانشجو و مقطع: احمد علی صاحب ناسی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۱ ش	استاد راهنما: محمود کریمی
تعداد صفحات: ۲۳۷ ص	دانشگاه: دانشگاه قم، دانشکده الهیات
	محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه قم (ش ۸۵)
توضیحات: بعد از بیان مقدمه‌ای در توضیح موضوع پایان‌نامه، مطالب در چهار فصل ارائه شده است: فصل اول سه بخش از کتاب آندرو ریپین را با عناوین ذیل ترجمه کرده است: حجیت و اعتبار سنت، قرآن تفسیر و مرزهای آن، انواع رویکردهای منتقدانه. این فصل به بررسی جایگاه سنت و قرآن در میان مسلمانان در عصر حاضر پرداخته است. فصل دوم: ترجمه مقاله دیوید اس پاورز با عنوان ناسخ و منسوخ قرآن می‌باشد که عناوین ذیل را دربردارد: پیدایش اتجاه ادبی، درک و برداشت سنتی از پدیده نسخ، دامنه تغییرات نسخ، آیاتی با ویژگی‌های خاص. فصل سوم: مقاله ایسا جی بولاتا با عنوان «اعجاز و موضوعات مربوط به آن» ترجمه شده است که در آن به روند معجزه خواندن قرآن در آثار مسلمانان و تحقیقات غربیان پرداخته شده است. فصل چهارم: مطالب مذکور را مورد نقد قرار داده است. از جمله بحث‌های مطرح شده در این فصل عبارت است از: اعتبار سنت در اسلام، تناقض بین قرآن و سنت، حد زنا در قرآن و سنت، سنت ستیزی، اسلام و مقتضیات زمان و مکان، نقد تفسیر علمی و بررسی افسانه‌های غرانیق و...	

۶۳- عنوان: بررسی شبهات مستشرقان درباره سنت پیامبر اکرم <small>ﷺ</small>	
رشته: تفسیر و علوم قرآن	دانشجو و مقطع: محمد علی حجتی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۸ ش	استاد راهنما: مجید حیدری فر
تعداد صفحات: ۳۱۲ ص	دانشگاه: مجتمع آموزش عالی امام خمینی <small>ره</small> / جامعه المصطفی العالمیه
	محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی العالمیه (TH۲۶۸۶)
توضیحات:	
<p>این پایان‌نامه دارای مقدمه، پیشگفتار و سه بخش است. کلیات بحث در پیشگفتار آمده که مشتمل بر تبیین اجمالی موضوع و تعاریف واژه‌ها از قبیل «استشراق»، «سنت» و «سیره» است. افزون بر این، نام خاورشناسانی که در مورد سنت تحقیق کرده‌اند، آورده شده است. بخش یکم با عنوان «شبهات سنت قولی پیامبر» با زیرشاخه فصل یکم درباره شبهات اعتقادی و خداشناسی آمده که مربوط به ذات و صفات و افعال خداست. در فصل سوم شبهات مربوط به جهان و معاد شناسی از قبیل فرشتگان، کائنات، و مرگ و برزخ نقد و بررسی شده است. بخش دوم نیز عنوان «شبهات سنت وصفی و اخلاقی پیامبر اکرم <small>ﷺ</small>» را دارد که در دو فصل سامان یافته است: فصل یکم شبهات صفات فردی پیامبر و در فصل دوم ویژگی‌های اجتماعی پیامبر اکرم <small>ﷺ</small> نقل و نقد شده است. بعضی از شبهات مطرح شده در این بخش عبارت است از: امی بودن پیامبر، شهوت پرستی، دروغ‌گویی و ابتلا به بیماری صرع. بخش سوم با عنوان «شبهات سنت عملی و رفتاری پیامبر اکرم <small>ﷺ</small>» آمده که دارای دو فصل است. در فصل اول شبهات عبادی و در فصل دوم شبهات امور سیاسی و اجتماعی پیامبر نقد و بررسی شده و در پایان نیز جمع‌بندی و نتیجه بحث بیان شده است. شبهاتی در مورد نماز، روزه، جنگ‌ها، رابطه پیامبر <small>ﷺ</small> با یهودیان و مسیحیان و مشرکان، خلافت، مسائل خانوادگی و تعدد زوجات پیامبر <small>ﷺ</small> در این بخش مطرح شده است.</p>	

۶۴- عنوان: مکانة القرآن عند المستشرقین	
رشته: فقه و معارف اسلامی	دانشجو و مقطع: علی ظاهر آل رحمة / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۸ ش	استاد راهنما: عبدالجبار رفاعی
تعداد صفحات: ۱۹۷ ص	دانشگاه: مجتمع آموزش عالی امام خمینی <small>ره</small> / جامعه المصطفی العالمیه
	محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی العالمیه (TH۱۹۳۳)
توضیحات:	
<p>تضمنت الرسالة مقدمة، ثلاثة فصول وخاتمة، وقد تناولت فيها أغلب المسائل المرتبطة بمكانة القرآن عند المستشرقين، حيث تعرض الفصل الأول إلى ثلاثة مباحث، كان الأول منها حول بيان تعريف المستشرقين لغة واصطلاحاً، وجاء الثاني حول نشأة ومدارس الاستشراق، والثالث في الدوافع والأساليب. وأما بالنسبة للفصل الثاني، فقد خصص لبيان مصدر القرآن الكريم عند المستشرقين، وعرض فيه مبحثين كان الأول منهما أنحاء الوحي الإلهي والرسالي، وجاء الثاني حول الوحي عند المستشرقين. وأما بالنسبة للفصل الثالث فقد استعرض موقف المستشرقين من تاريخ القرآن الكريم وعرض فيه أربعة مباحث، كان الأول منها في تاريخ نزول القرآن، وجاء الثاني حول جمع القرآن الكريم وجاء الثالث حول القراءات القرآنية، وجاء الرابع لبيان الأدلة على عدم تحريف القرآن.</p>	

۶۵- عنوان: تاریخ القرآن من وجه نظر المستشرقین	
دانشجو و مقطع: محمود جباره / کارشناسی ارشد	رشته: تفسیر و علوم قرآن
استاد راهنما: علی موسوی	تاریخ دفاع: ۱۴۳۱ ق
دانشگاه: مجتمع آموزش عالی امام خمینی <small>رضی الله عنه</small> جامعه المصطفی العالمیه	تعداد صفحات: ۱۴۶ ص
محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی العالمیه (TH۲۷۳۴)	
<p>توضیحات: بعد از مقدمه‌ای کوتاه در مباحثی از طرح تحقیق، پایان‌نامه در سه فصل تدوین شده است. فصل اول: بحث‌های مقدماتی از جمله تعریف عناوین قرآن و استشراق و برشمردن انگیزه‌های استشراق را شامل می‌شود. فصل دوم: تاریخ تدوین قرآن در کتب مستشرقین را بررسی می‌کنند و شبهات ایشان را در خصوص تدوین و مصادر قرآن مطرح کرده، نظریاتشان را در مسئله وحی الهی مطرح می‌کنند. بوبتیه، جوستاف فایل، نولدکه، فولررز، جولدت تسهیر، کارل یروکلیمان، مولر، جابر، بلاشیر، مونتجمری وات، هاملتون جب، بور، کلیمان هوار، تسدال، هنری لامانس، هربرت جریم و رودنسون از جمله مستشرقینی هستند که دیدگاه‌های آنان در این پایان‌نامه مطرح می‌شود. فصل سوم: در این فصل شبهات مستشرقین به روش علمی پاسخ داده شده است و در نهایت نظر مختار بیان شده است. خاتمه‌ای کوتاه پایان دهنده این رساله می‌باشد.</p>	

۶۶- عنوان: وما یطق عن الهوی نقد نظریة النفسی ومصادر القرآن عند المستشرقین	
دانشجو و مقطع: حسن علی شحاده / کارشناسی ارشد	رشته: ثبت نشده
استاد راهنما: السید حسین ابراهیم	تاریخ دفاع: ۳۰ - ۱۴۲۹ ق
دانشگاه: معهد الرسول الاکرم العالی للشریعه والدراسات الاسلامیه - بیروت	تعداد صفحات: ۳۴۴ ص
محل نگهداری: کتابخانه جامع جامعه المصطفی العالمیه (TH۱۹۹۱)	
<p>توضیحات: یک مقدمه و هشت فصل دارد: مقدمه مباحث از طرح تحقیق را در بردارد. فصل اول: الاستشراق مدخل تمهیدی؛ این فصل ابتدا شرق، استشراق و مستشرق را توضیح داده و در ادامه جغرافیای استشراق و اهداف آن را بیان می‌کند. فصل دوم: الوحی والأدیان السماویة؛ این فصل چهار مبحث را مطرح می‌کند: مبحث اول: مدلول لغوی و نیاز به وحی و همچنین امکان و عدم امکان وحی را بررسی می‌کند. مبحث دوم: وحی را نزد یهودیان بررسی می‌کند در ادامه در مبحث سوم وحی را نزد مسیحیان روشن می‌کند و در نهایت، مبحث چهارم وحی را نزد مسلمین در چهار عنصر حقیقت وحی، فرق بین وحی و الهام، معانی وحی در قرآن و اقسام وحی بیان می‌کند. فصل سوم: الوحی فی رؤی المستشرقین: زمینه‌های فکری مستشرقین را در فهم وحی مطرح کرده و در ادامه نظر ایشان را در خصوص وحی بر پیامبر بیان می‌کند که در آن با تفسیرهای گوناگون وحی الهی را انکار کرده‌اند و مباحثی مانند صرع، وحی نفسی و... را به میان کشیده‌اند. فصل چهارم شبهات مستشرقین را در امکان و وقوع وحی نقد می‌کند و ادله‌ای برای اثبات وقوع وحی می‌آورد. فصل پنجم اشکالات روشی و علمی در ادعاهای مستشرقین را مطرح می‌کند در زمینه تناقض، خطاهای لغوی و مباحث مکی و مدنی به طور مفصل توضیحاتی می‌آورد. فصل ششم مصادر وحی را نزد مستشرقین مطرح می‌کند. مصادر خارجی مثل کتب یهود و نصاری و مصادر داخلی مانند اشعار شعرای عرب در زمان جاهلیت از مصادر بیان شده می‌باشند. فصل هفتم مصادر وحی را در نزد مستشرقین مورد نقد قرار داده و در خصوص اقتباس از یهود و نصاری، راهب بحیری، ورقه بن نوفل و امیه بن ابی الصلت مطالبی را آورده است. فصل هشتم اسباب خطای مستشرقین را توضیح می‌دهد؛ مانند ضعف در ترجمه‌های قرآن، جهل به بلاغت قرآن و تفاوت اسلوب قرآن با اسلوب‌های کلامی دیگر.</p>	

۶۷- عنوان: ترجمه و تحقیق بخشی از مقاله قرآن و مقاله‌های تحریف، تفسیر و اعجاز از Encyclopedia of quran	
دانشجو و مقطع: فروغ شادگانی / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: محمد علی مهدوی راد	تاریخ دفاع: ۱۳۸۰ ش
دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال	تعداد صفحات: ۴۰۰ ص
محل نگهداری: کتابخانه دانشکده دارالحدیث قم، پ ۲۲۱	
<p>توضیحات: مقدمه‌ای کوتاه شروع کننده این رساله می‌باشد و مطالب آن در چهار فصل دسته بندی شده است: فصل اول ترجمه مقاله «قرآن» از دایرة المعارف قرآن می‌باشد: ۱. زبان و سبک قرآن، ۲. قالب های ادبی و مضامین اصلی؛ مانند قسم‌ها، عبارات نشانه، عبارات امری، حکایات، احکام و... ۳. قرآن در زندگی و اندیشه مسلمانان، ۴. ترجمه قرآن از مباحث این فصل است. در فصل دوم مقاله «تحریف» از دایرة المعارف ترجمه شده و در فصل سوم و چهارم به ترتیب ترجمه مقالات «تفسیر» و «اعجاز» می‌باشند. بعد از ترجمه هر مقاله در فصل مربوط به آن، نویسنده دیدگاه‌های مؤلف آن را به طور مفصل مورد نقد و بررسی قرار داده است.</p>	

۶۸- عنوان: ترجمه و نقد کتاب قرآن کریم و تفاسیر متقدم شیعه امامیه از مایر باراشر	
دانشجو و مقطع: علی حسن نیا / کارشناسی ارشد	رشته: علوم قرآن و حدیث
استاد راهنما: شادی نفیسی	تاریخ دفاع: ۱۳۸۶ ش
دانشگاه: دانشکده علوم حدیث قم	تعداد صفحات: ۲۴۲ ص
محل نگهداری: کتابخانه دانشکده علوم حدیث، پ ۵۳۱	
<p>توضیحات: مترجم بعد از بیان مطالبی در خصوص اثر و مؤلف با عنوان کلیات وارد ترجمه کتاب شده است که از یک دیباچه، مقدمه و شش فصل تشکیل شده است. دیباچه مباحثی مختصر و مقدماتی را در چند صفحه در خصوص اثر توضیح داده است. در مقدمه اصلی پیشینه دینی و تاریخی، تفاسیر قرآن امامی، ساختار پژوهش و مصادر کتاب را توضیح می‌دهد. فصل اول با عنوان مجموعه تفاسیر؛ مفسران و آثار آنها، توضیحاتی در خصوص مفسران مورد نظر یعنی فرات بن فرات، علی بن ابراهیم قمی، عیاشی و نعمانی می‌دهد و تفسیرهای ایشان و کتبشان را بررسی کرده است. فصل دوم مدرسه تفسیری پیش از آل بویه را مورد نقد و بررسی قرار داده است. فصل سوم روش‌های مختلف تفسیر را توضیح داده و مطالبی از جمله نقش امامان به عنوان مرجع تفسیر، حدیث تقلین، تفسیرهای تأویلی و تمثیلی و... آورده است. فصل چهارم نهاد امامت و مبانی مرتبط با آن را به صورت جداگانه و مفصلاً تبیین نموده است. دیدگاه‌های امامیه در خصوص امامت، مستندات قرآنی امامت و دستورات دینی برگرفته از اصل امامت از مطالب این فصل می‌باشند. فصل پنجم به توضیح موضع شیعه امامی نسبت به بنی امیه و بنی عباس پرداخته است. فصل ششم دو روایت غریب را در تفاسیر متقدم شیعی با عنوان «تردید یا اندوه محمد هنگامی شنید خداوند علی را می‌ستاید» و «خوشه‌های گندم» مطرح کرده است. در نهایت پیوستی از ارجاعات داده شده به روایات ابوالجارود در تفسیر قمی و فهرست نام‌ها و موضوعات و آیات آمده است. مترجم بعد از ترجمه، نقاط قوت و ضعف کتاب را آورده و بعد منابع مترجم و مؤلف را ذکر کرده است.</p>	

۶۹- عنوان: قرآن کریم در آینه ترجمه‌های آلمانی فریدریش روکرت و رودی پارت	
رشته: مترجمی زبان آلمانی	دانشجو و مقطع: فهیمه فیاضی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۶ ش	استاد راهنما: علی رجایی و حمیده بهجت
تعداد صفحات: ۱۲۰ ص	دانشگاه: دانشکده زبان‌های خارجی تهران
	محل نگهداری: کتابخانه دانشکده علوم حدیث، پ ۸۴۰
<p>توضیحات: در این پایان‌نامه در سه بخش اطلاعات مقدماتی، تئوری و عملی، به مشکلات ترجمه متون مذهبی، به ویژه ترجمه قرآن کریم، اشاره شده است. در بخش اطلاعات مقدماتی، مطالب بسیار مفید، جدید و ارزشمندی در مورد معرفی اجمالی قرآن، تاریخچه تدوین و تاریخ ترجمه آن به زبان آلمانی، نظریات علمای اسلام درباره ترجمه قرآن، ضرورت ترجمه قرآن و جایگاه قرآن کریم نزد مسلمانان و سپس مختصری از زندگی‌نامه دو مترجم فریدریش روکرت و رودی پارت آورده شده است. در بخش تئوری، ابتدا به ترجمه متون ادبی و سپس به جایگاه متون مذهبی در علم ترجمه‌شناسی و تفاوت آن با ترجمه سایر متون اشاره شده است. در ادامه به ویژگی و مشکلات خاص ترجمه قرآن پرداخته و پیشنهادهایی جهت حل این مشکلات ارائه داده است. در بخش عملی به کمک مثال‌هایی از متن قرآن کریم، متن اصلی با ترجمه‌های آن مقایسه و اشکالات آن دسته‌بندی شده است.</p>	

۷۰- عنوان: بررسی و نقد دایره‌المعارف‌های اسلامی خاورشناسان	
رشته: ثبت نشده	دانشجو و مقطع: علی خراسانی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۹ ش	استاد راهنما: حسن رضانی
تعداد صفحات: ۱۵۳ ص	دانشگاه: حوزه علمیه قم
	محل نگهداری: کتابخانه آیت الله حائری، ش ۲۳/۱/۶
<p>توضیحات: این رساله در پنج فصل ارائه شده است: فصل اول: کلیات؛ تبیین ضرورت موضوع، سوالات، پیشینه پژوهش و مفهوم‌شناسی دائرةالمعارف و خاورشناسان از مطالب کلیات است. فصل دوم: معرفی دایره‌المعارف‌های اسلامی خاورشناسان؛ در این فصل سه دائرةالمعارف اسلام، قرآن لیدن و جهان‌نویین اسلام و آکسفورد را معرفی شده است. فصل سوم: بررسی و نقد صوری؛ نقدهای شیوه‌ای و ظاهری دائرةالمعارف مانند نقد در تبیین اصول و مبانی کار، مدخل‌گزینی، ارجاعات، توازن مقالات، درج منابع و... از مطالب این فصل است. فصل چهارم: بررسی و نقد محتوایی؛ نقد محتوایی مقالات با موضوعاتی از قبیل جامعیت، استناد و برداشت‌ها در این فصل آمده است. فصل پنجم: بی‌طرفی و انصافی علمی؛ در این فصل شیوه‌های اعمال غرض‌ورزی خاورشناسان مغرض بررسی شده و در ادامه اغراض آنها تبیین گردیده است.</p>	

۷۱- عنوان: بررسی زمینه‌های شبهات مستشرقان به شخصیت پیامبر پیرامون وحی در صحیحین	
رشته: الهیات و معارف اسلامی	دانشجو و مقطع: روح الله ذاکری / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۸۷ ش	استاد راهنما: سید محمد مرتضوی
تعداد صفحات: ۱۵۷ ص	دانشگاه: دانشکده تربیت مدرس، دانشگاه قم
	محل نگهداری: کتابخانه دانشکده تربیت مدرس دانشگاه قم، ش ۵۱۵
<p>توضیحات:</p> <p>رساله در سه فصل تنظیم شده است:</p> <p>فصل اول: کلیات؛ مباحث کلی همچون توضیح مسأله، پیشینه، روش و محدودیت‌های تحقیق از مطالب آن است.</p> <p>فصل دوم: شناخت مقدمات؛ مقدمات بحث مانند توضیحاتی در مورد معنای لغوی و اصطلاحی اشتراق، اهداف، انگیزه، سیر تحول، منابع و تألیفات مستشرقان پیرامون صحیحین در این فصل آمده است. عصمت، تدوین حدیث در اسلام، آسیب شناسی حدیث و منابع حدیثی اهل سنت در ادامه تبیین شده و در نهایت بخاری و مسلم را با تألیفاتشان معرفی کرده و بین صحیحین مقایسه‌ای انجام گرفته است.</p> <p>فصل سوم: زمینه‌های شبهات مستشرقان به وحی در صحیحین؛ در این فصل چهار شبهه به وحی را که مستندشان در صحیحین بوده با ذکر مستند ذکر شده و در صورت امکان پاسخ داده شده و روایت مورد نظر نقادی سندی یا محتوایی شده است.</p> <p>نویسنده بعد از اتمام بعضی از عناوین چهار کتاب مرتبط را که شبهاتی را از مستشرقان مطرح کرده و پاسخ گفته‌اند، آورده و به نحوی کتاب شناسی شبهات انجام داده است.</p>	

۷۲- عنوان: نقد و بررسی آراء مستشرقان در رابطه قرآن و علوم طبیعی	
رشته: تفسیر و علوم قرآن	دانشجو و مقطع: علی اکبر فراهی بخشایش / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۹۰ ش	استاد راهنما: سید عیسی مسترحمی
تعداد صفحات: ۴۰۳ ص	دانشگاه: جامعه المصطفی العالمیه
	محل نگهداری: مدرسه امام خمینی <small>علیه السلام</small>
<p>توضیحات:</p> <p>پایان‌نامه در دو بخش تنظیم شده است:</p> <p>بخش اول به مباحث مقدماتی پرداخته و مفهوم شناسی واژگان کلیدی و تاریخچه مبحث علم و دین در دنیای اسلام و غرب را در خود جای داده است.</p> <p>بخش دوم به طرح دیدگاه‌های مستشرقان درباره مباحث رابطه قرآن و علوم طبیعی پرداخته و آن دیدگاه‌ها را در فصولی با عناوین تعارض، تباین و جدایی، تداخل، توافق و سازگاری تقسیم بندی کرده است.</p> <p>محقق برای هر کدام از این دیدگاه‌ها، نمونه‌هایی را از آیاتی که مورد استناد قرار گرفته است، مطرح کرده و دیدگاه‌ها پیرامون آن را مورد نقد و بررسی قرار داده است. این آیات عمدتاً از آیات نجومی یا پزشکی و بهداشتی قرآن کریم هستند.</p> <p>پایان‌نامه با خاتمه و ذکر موضوعات و مسائل پیشنهادی جهت تحقیقات آینده پایان می‌پذیرد.</p>	

۷۳- عنوان: ترجمه و نقد مقالات امام، تشیع و قرآن، شیعه از دایره المعارف قرآن لیدن	
رشته: تفسیر و علوم قرآن	دانشجو و مقطع: حسین براتی / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۹۱ ش	استاد راهنما: محمد جواد اسکندرلو
تعداد صفحات: ۱۸۶ ص	دانشگاه: جامعه المصطفی العالمیه
محل نگهداری: مدرسه امام خمینی <small>علیه السلام</small>	
<p>توضیحات:</p> <p>پایان نامه پس از بیان کلیات در فصل اول، با عنوان کلیات به بررسی اشتقاق و دوره های آن و معرفی دایره المعارف قرآن لیدن و نویسندگان مقالات آن پرداخته است. فصل دوم به ترجمه مقالات «تشیع و قرآن»، «امام» و «شیعه» اختصاص دارد.</p> <p>در فصل سوم به نقد مقالات می پردازد. گفتار یکم، نقد مقاله «تشیع و قرآن» است. جمعیت شیعه در جهان، نظر شیعه در مورد جمع آوری. تحریف، ذکر اسماء ائمه در قرآن امام علی <small>علیه السلام</small>، مصحف علی <small>علیه السلام</small>، اقوال علمای شیعه درباره تحریف، نقد کتاب فصل الخطاب، مقایسه تحریف قرآن با تورات و انجیل، اندیشه اختصاص تفسیر قرآن برای معصومان <small>علیهم السلام</small>، عدم نقص قرآن، بررسی حدیث «كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ»، سوره نورین، سوره ولایت، حجیت ظواهر، تفاسیر شیعه، عناوین بخش های پانزده گانه این گفتار است. گفتار دوم: نقد مقاله «امام» در دو بخش اشکال های کلی و اشکال های محتوایی است. گفتار سوم: نقد مقاله «شیعه» است.</p>	

۷۴- عنوان: بررسی آرای مستشرقان معاصر پیرامون جبر در قرآن	
رشته: تفسیر و علوم قرآن	دانشجو و مقطع: حسین میرزا عسگری / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۹۱ ش	استاد راهنما: محمد جواد اسکندرلو
تعداد صفحات: ۱۵۹ ص	دانشگاه: جامعه المصطفی العالمیه
محل نگهداری: مدرسه امام خمینی <small>علیه السلام</small>	
<p>توضیحات:</p> <p>پایان نامه در سه بخش تنظیم شده است:</p> <p>در فصل اول پس از بیان طرح تحقیق به مفهوم شناسی واژگان کلیدی تحقیق پرداخته شده است. در این فصل، واژگانی همچون جبر، قضا، قدر، عدل و اشتقاق مفهوم شناسی شده است.</p> <p>در فصل دوم تاریخچه جبر گرایی و طرح دیدگاه ها پیرامون این مسئله در طول تاریخ اختصاص بیان شده است. دیدگاه معتزله، اشاعره و برخی آیین ها و ادیان در این بخش مورد بررسی قرار گرفته است.</p> <p>در فصل سوم به برخی شبهات مرتبط با موضوع اشاره شده است و علل و انگیزه های آنان از طرح این شبهات بررسی شده است.</p> <p>هربخش با نتیجه گیری پایان می یابد و پایان نامه با خاتمه و ذکر موضوعات و مسائل پیشنهادی جهت تحقیقات آینده پایان می پذیرد.</p>	

۷۵- عنوان: بررسی و تحلیل سیر تطوّر قرآن پژوهی در غرب	
رشته: تفسیر و علوم قرآن	دانشجو و مقطع: حسین شاه ایثار / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۹۱ ش	استاد راهنما: محمد حسن زمانی
تعداد صفحات: ۲۳۱ ص	دانشگاه: جامعه المصطفی العالمیه
محل نگهداری: مدرسه امام خمینی <small>علیه السلام</small>	
<p>توضیحات:</p> <p>پایان‌نامه در شش فصل تنظیم شده است:</p> <p>فصل اول به معرفی منابع استشرافی مورد استفاده در رساله پرداخته شده است. در این فصل، واژگانی همچون جبر، قضا، قدر، عدل و استشراق مفهوم شناسی شده است. فصل دوم تطوّر موضوعات و حوزه های قرآن پژوهی غرب و عوامل آن را مورد بررسی قرار داده است. آغاز مطالعات قرآنی غرب، از قرن دوازدهم تا قرن بیستم میلادی، جزو بخشهای این فصل است.</p> <p>فصل سوم به تغییر و تحول روشها در قرآن پژوهی غرب و عوامل آن می پردازد. فصل بعدی نیز به تغییر و تحول رویکردها و اهداف در قرآن پژوهی غرب و عوامل آن را پرداخته است. رویکردهایی همچون جدلی، تخریبی، دفاعی، زیبایی شناسی و علمی از جمله این رویکردهاست.</p> <p>فصل پنجم نیز آسیب شناسی قرآن پژوهی مستشرقان را مورد توجه قرار داده و پیش فرضها، منابع و اغراض آنها را در بوطه نقد قرار داده است. فصل پایانی نیز به طرح بایسته‌هایی در برابر پژوهشهای قرآنی مستشرقان پرداخته است.</p>	

۷۶- عنوان: نقد و بررسی شخصیت حضرت فاطمه زهرا <small>علیها السلام</small> از نگاه مستشرقان با رویکرد قرآنی	
رشته: تفسیر و علوم قرآن	دانشجو و مقطع: محمد عسکر ممتاز / کارشناسی ارشد
تاریخ دفاع: ۱۳۹۲ ش	استاد راهنما: محمد جواد اسکندریلو
تعداد صفحات: —	دانشگاه: جامعه المصطفی العالمیه
محل نگهداری: مدرسه امام خمینی <small>علیه السلام</small>	
<p>توضیحات:</p> <p>پایان‌نامه در شش فصل تنظیم شده است:</p> <p>فصل اول تحت عنوان کلیات، پس از مفهوم شناسی به بیان بخشهایی از زندگانی حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> پرداخته و اشاره ای به استشراق نموده است.</p> <p>فصل دوم، شخصیت حضرت را در منابع اسلامی مورد بررسی قرار داده و ابعاد عبادی، روحانی و فردی ایشان را مورد توجه قرار داده است. فصل سوم به بیان شخصیت تنها دختر رسول خدا از منظر مستشرقان مثبت نگر پرداخته است. دیدگاه های افرادی همچون سلیمان کتانی، امتیاز یوسف، لویی ماسونی، هانری کربن و مادلونگ در این فصل مورد بررسی قرار گرفته است.</p> <p>فصل چهارم به طرح دیدگاه‌های مستشرقان منفی نگر پیرامون حضرت زهرا <small>علیها السلام</small> پرداخته و آراء افرادی همچون هنری لامنس، ویچیا والری را مورد نقد و بررسی قرار داده است.</p>	